

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Pokrewieństwa: Chopin /
Moniuszko / Elsner /
Lessel / Kurpiński

Warszawa — 14 listopada 2025

Pokrewieństwa: Chopin / Moniuszko / Elsner / Lessel / Kurpiński

14 listopada (piątek) ————— 18.00

Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum
Sala Wielka
pl. Zamkowy 4
Warszawa

Program koncertu

Józef Elsner (1769–1854)

Largo – Allegro (cz. I)

z Kwartetu smyczkowego Es-dur op. 8 nr 2
(ok. 1799)

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Wiosna z cyklu *Pieśni* op. 74 nr 2

słowa: Stefan Witwicki (1801–1847)
aranżacja: Tomasz Pokrzywiński (ur. 1981)
(1838/2025)

Franciszek Lessel (1780–1838)

Fantazja

na kwartet smyczkowy
(I poł. XIX w.)

Fryderyk Chopin

Śliczny chłopiec z cyklu *Pieśni* op. 74 nr 8

słowa: Józef Bohdan Zaleski (1802–1886)
aranżacja: Tomasz Pokrzywiński
(1841/2025)

Stanisław Moniuszko (1819–1872)

Andantino (cz. II)

z I Kwartetu smyczkowego d-moll
(1839)

Fryderyk Chopin

Piosnka litewska z cyklu *Pieśni* op. 74 nr 16

słowa: Ludwik Osiński (1775–1838)
aranżacja: Tomasz Pokrzywiński
(1831/2025)

Stanisław Moniuszko

Scherzo (cz. III)

z I Kwartetu smyczkowego d-moll
(1839)

Fryderyk Chopin

Nie ma, czego trzeba z cyklu *Pieśni* op. 74 nr 13

słowa: Józef Bohdan Zaleski
aranżacja: Tomasz Pokrzywiński
(1845/2025)

Stanisław Moniuszko

*Finale: Allegro assai. Un ballo campestre
e sue conseguenze* (cz. IV)

z I Kwartetu smyczkowego d-moll
(1839)

Józef Elsner

Rondo. Allegro (cz. III – fragment)

z Kwartetu smyczkowego d-moll op. 8 nr 3
(ok. 1799)

Fryderyk Chopin

Gdzie lubi z cyklu *Pieśni* op. 74 nr 5

słowa: Stefan Witwicki (1801–1847)
aranżacja: Tomasz Pokrzywiński
(ok. 1829/2025)

Posel z cyklu *Pieśni* op. 74 nr 7

słowa: Stefan Witwicki
aranżacja: Tomasz Pokrzywiński
(1830/2025)

Józef Elsner

Rondo. Allegro (cz. III – fragment)

z Kwartetu smyczkowego d-moll op. 8 nr 3
(ok. 1799)

Fryderyk Chopin

Dwojaki koniec z cyklu *Pieśni* op. 74 nr 11

słowa: Józef Bohdan Zaleski
aranżacja: Tomasz Pokrzywiński
(1845/2025)

Karol Kurpiński (1785–1857)

Fantazja C-dur

na kwartet smyczkowy
(1823)

Adagio

Fuga

Andante

Presto

Fryderyk Chopin

Życzenie z cyklu *Pieśni* op. 74 nr 1

słowa: Stefan Witwicki
aranżacja: Tomasz Pokrzywiński
(1829?/2025)

Wykonawcy

Olga Pasiecznik (Pasichnyk)

sopran

Equilibrium String Quartet:

Sulamita Ślubowska

skrzypce

Małgorzata Malke

skrzypce

Anna Nowak-Pokrzywińska

altówka

Tomasz Pokrzywiński

wiolonczela

Pokrewieństwa: Chopin / Moniuszko / Elsner / Lessel / Kurpiński

Program koncertu prezentuje spłot utworów na kwartet smyczkowy polskich kompozytorów wczesnego XIX wieku z pieśniami Fryderyka Chopina w nowych aranżacjach autorstwa Tomasza Pokrzywińskiego. W doborze dzieł historyczna materia zostaje potraktowana z twórczą swobodą. Wybrane części kwartetów smyczkowych przeplatają się z przystrojonymi w nowe szaty pieśniami Chopina, gdy miejsce obok śpiewaczki – zamiast pianisty – zajmują muzycy kwartetu. Powstaje w ten sposób forma muzyczna zbliżona do wokально-instrumentalnej kantaty lub rozbudowanego potpourri, łączącego w sobie różnorodne elementy. Podobna zasada różnorodności decydowała o kształcie programów koncertowych przynajmniej do połowy XIX stulecia. Wpłatanie operowych arii i solistycznych popisów pomiędzy części złożonych utworów instrumentalnych było wówczas na porządku dziennym.

Z jakich elementów został utkany spłot omawianego koncertu? W programie usłyszymy wybrane części skomponowanych we Lwowie kwartetów smyczkowych op. 8 (ok. 1799) Józefa Elsnera i *Kwartetu smyczkowego d-moll* (1839) napisanego przez 20-letniego Stanisława Moniuszkę w trakcie studiów w Berlinie i dedykowanego Elsnerowi. Oprócz tego zabrzmią skomponowane w Warszawie fantazje na kwartet smyczkowy autorstwa Franciszka Lessla (ok. 1813) i Karola Kurpińskiego (1823), a program uzupełnią wybrane pieśni Chopina z lat 1829–1845.

Kwartety smyczkowe Elsnera – pierwsze polskie utwory tego rodzaju – pozostają pod wpływem twórców należących do kręgu wiedeńskiego. Podobnie sprawy mają się w przypadku Lessla, który w Wiedniu przez trzy lata doskonalił warsztat kompozytorski pod okiem Josepha Haydna. *Fantazja C-dur* Lessla przyswaja dla kwartetu smyczkowego formę charakterystyczną dla muzyki na instrumenty klawiszowe, ukształtowaną w twórczości Carla Philippa Emanuela Bacha oraz Mozarta. W *Fantazji* Lessla znalazło się miejsce dla wolnego wstępu i szybszych, podszytych niepokojem przebiegów, jak również wieńczącej utwór fugi. *Fantazja* Karola Kurpińskiego zbudowana jest z podobnych elementów, ale silniej zaznacza się w niej rys dramatyczny właściwy kompozytorowi, dla którego naturalnym środowiskiem była opera. Młodzieńczy kwartet Moniuszki czaruje śpiewnością *Andantina*, tanecznością *Scherza* i malowniczością finału opatrzonego programowym tytułem *Zabawa taneczna na wsi i jej konsekwencje*. Pojawia się w nim stylizacja muzyki ludowej, zapowiadająca późniejsze zainteresowania kompozytora muzyką o zabarwieniu narodowym.

Wplecione w program pieśni Chopina powstawały spontanicznie, z potrzeby chwili. Pięknie pisał o nich szwajcarski muzykolog Jean-Jacques Eigeldinger, wymieniając kolejne wizerunki kompozytora kryjące się za tymi drobnymi utworami:

warszawski student z czupryną na wietrze; nieśmiały zakochany; sympatyk kręgu, w którym żarzy się powstanie; patriota wygnaniec, zaręczony sekretnie z Marią Wodzińską; samotnik, który cierpi w milczeniu, a chciałby co prędzej ulecieć «na skrzydłach pieśni»; na koniec wizjoner narodu zdążającego ku ziemi obiecanej¹.

Dodać trzeba jednak, że na kartach listów Chopin najczęściej pisał o sobie z pewną dozą ironii. Odczytując z pieśni jego wizerunki, należałoby wziąć to pod uwagę.

Melancholia *Wiosny*, kładąca się cieniem na budzącej się do życia przyrodzie, osamotnienie i rezygnacja w *Nie ma, czego trzeba*, wreszcie rozpaczliwa historia kozaka i dziewczyny rozdzielonych na śmierć i życie opowiedziana w *Dwojakim końcu* – w pieśniach tych Chopin odnajduje wyraz dla rozmaitych odcieni smutku. Odmienne prezentują się pieśni o charakterze radosnym, niekiedy figlarnym, innym razem czułym: *Śliczny chłopiec* i *Życzenie* to portrety żartobliwie przerysowane, zaś *Piosnka litewska*, *Gdzie lubi* i *Posel* lekkim piórem podejmują tematykę miłości i miłostek. Wzięte razem tworzą zbiór barwnych obrazów, rodzajowych scen tyleż zajmujących, co ulotnych – w sam raz, by ożywić i ubarwić towarzyskie spotkanie lub program koncertu.

Paweł Siechowicz

¹ J.-J. Eigeldinger, *Fryderyk Chopin*, Warszawa 2011, s. 109.

Olga Pasiecznik (Pasichnyk) – sopran

☐ Andrzej Świątek

Wybitna polsko-ukraińska solistka operowa, kameralistka oraz ceniony pedagog wokalny. Ma w swoim repertuarze ponad 50 operowych

oraz ponad 100 oratoryjnych partii zrealizowanych na najbardziej znanych i prestiżowych scenach świata oraz na nagraniach płytowych i radiowo-telewizyjnych. Zdobyła wielkie uznanie krytyki i publiczności, co potwierdzają liczne krajowe i międzynarodowe nagrody, łącznie ze Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. W swoim dorobku fonograficznym ma ponad 60 CD i DVD.

Equilibrium String Quartet

Zespół współtworzy czworo muzyków, którzy od wielu lat występują z najważniejszymi zespołami wykonawstwa historycznego w Polsce i za granicą. Kwartet powstał w 2017 roku, by odkrywać mniej znany repertuar kameralny XVIII i XIX wieku. W swojej działalności Equilibrium String Quartet koncentruje się na przywróceniu do obiegu zapomnianych dzieł tego okresu. Zespół nagrał pięć płyt, w tym m.in. *Elsner: String Quartets Op. 8*, z nieznana wersją utworów Elsnera, oraz *Fantasias* z kompozycjami Lessla, Kurpińskiego i Noskowskiego. Wydany w 2021 roku album z muzyką Żeleńskiego został nominowany do nagrody Fryderyk. Jesienią 2025 roku premierę będzie mieć najnowsza płyta zespołu – pierwsze nagranie *Kwintetu fortepianowego* Juliusza Zarebskiego – we współpracy z pianistą Tobiaszem Kochem.

☐ Grzegorz Mart

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

Ars
Cameralis
Silesiae
Superioris

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

KINOTEKA

Patroni medialni

TVP
KULTURA

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobeasy.pl

PORTAL
PRESTO

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

International Festivals & Events Association
IFEA World

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Przeżycia:
Mendelssohn / Mahler

Warszawa — 17 listopada 2025

Przeżycia: Mendelssohn / Mahler

17 listopada (poniedziałek) ——— 19.00

Teatr Wielki – Opera Narodowa
Sala Moniuszki
pl. Teatralny 1
Warszawa

Honorowy patronat: Jego Ekscelencja Valdemaras Sarapinas,
Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Republiki Litewskiej
w Rzeczypospolitej Polskiej

Program koncertu

Felix Mendelssohn-Bartholdy

(1809–1847)

Koncert skrzypcowy e-moll op. 64

(1844/1845)

Allegro molto appassionato

Andante

Allegretto non troppo –

Allegro molto vivace

* * *

Gustav Mahler

(1860–1911)

I Symfonia D-dur (*Tytan*)

(1896/1910)

Langsam. Schleppend.

Wie ein Naturlaut

Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell

Feierlich und gemessen,

ohne zu schleppen

Stürmisch bewegt

Wykonawcy:

Sinfonia Varsovia

Radosław Szulc

dyrygent

Julian Rachlin

skrzypce

Przeżycia: Mendelssohn / Mahler

Od zawsze toczy się spór o sens i działanie muzyki. Niektórzy uważali, że muzyka jest sztuką łączenia dźwięków w taki sposób, by powstawało wrażenie pięknego współbrzmienia i doskonałości formy muzycznej; inni natomiast sądzili, że istota muzyki polega na przedstawieniu rzeczywistości pozamuzycznej. Ferenc Liszt, jeden z najwybitniejszych artystów okresu romantyzmu, dostrzegł, że w konsekwencji tego sporu wykształciły się w XIX wieku dwa podejścia do komponowania. W pierwszym liczyła się dbałość o klasyczny kształt formalny i atrakcyjność brzmieniową, w drugim chodziło o sugestywne odwzorowanie treści o charakterze pozamuzycznym.

Felix Mendelssohn-Bartholdy, zwolennik pierwszej z tych postaw, uważał, że dzieło muzyczne musi cechować się klasyczną elegancją i pięknem, które zawsze powinny dominować nad przedstawianiem elementów rzeczywistości. I pozostał wierny temu przekonaniu, choć fascynowała go przyroda oraz uwielbiał podróżować i poznawać ciekawe miejsca. Te doświadczenia wpływały na jego muzykę tylko pośrednio (*III Symfonia „Szkocka”*, *IV Symfonia „Włoska”*) i decydowały co najwyżej o kolorystyce lokalnym. Całą spuściznę Mendelssohna-Bartholdy’ego cechuje ogromna dbałość o wysmakowane proporcje strukturalne i atrakcyjny kształt utworu oraz o jego zmysłowość i subtelność brzmieniową.

Najpełniejszą tego realizację stanowi z pewnością ukończony w 1844 roku (poprawki partii solowej pochodzą z roku 1845) *Koncert skrzypcowy e-moll* op. 64, w którym wyrafinowanie brzmieniowe, atrakcyjność i śpiewność melodii, a także powab i czar harmoniki osiągają niezrównany poziom. Mimo zgodności z klasyczną trzyczęściową budową i kontrastowym układem tempa w poszczególnych ogniach (co odpowiada wzorcom z czasów Mozarta) Mendelssohn nie zrezygnował z romantycznego indywidualizmu. Przejawia się on w połączeniu części, pomiędzy którymi nie następują przerwy, a co najwyżej krótkie łączniki – przetrzymany dźwięk w partii fagotu po części pierwszej i kilkunastotaktowy wstęp do części trzeciej. Taki pomysł otworzył drogę późniejszym twórcom romantycznym i był jednym ze źródeł formy poematu symfonicznego.

W przeciwieństwie do Mendelssohna Gustav Mahler wielokrotnie zaznaczał, że jego twórczość ma charakter programowy, czego wyrazistym przejawem jest jedna z jego wypowiedzi: „Symfonia znaczy dla mnie budowanie świata wszelkimi możliwymi środkami istniejących technik”¹. Tę postawę odzwierciedla już jego *I Symfonia D-dur*, wykonana po raz pierwszy w Budapeszcie w 1889 roku, ale podlegająca później rozmaitym redakcjom od autorskim. W wersji pierwotnej była to pięcioczęściowa symfonia programowa, której tytuł *Tytan* został zaczerpnięty z powieści Jeana Paula. W 1896 roku Mahler usunął część drugą, a w wywiadzie udzielonym „*Neues Wiener Tagblatt*” przed wiedeńską premierą w 1900 roku przekazał własne rozumienie utworu, którego podmiotem stał się młody bohater, przeżywający radości i cierpienia, podejmujący walkę z przeciwnościami i zwyciężający.

Istotna rola w ewokowaniu tych treści przypada muzycznemu odwzorowaniu natury, co objawia się poprzez sugestywną stylizację ptasich śpiewów, realizowaną już od początku utworu w partiach fletów, obojów i klarnetów. Poznawanie świata przez bohatera wiąże się jednak równie mocno z profanum ludzkiej egzystencji. Zostaje to odwzorowane w ludycznym, nieco kostycznym tańcu (*ländler*) w części drugiej, a także wyraża się banałem marsza żałobnego i groteskowym brzmieniem jarmarcznej kapeli żydowskiej w części trzeciej. Kulminację doświadczeń negatywnych zawarł Mahler w finale symfonii, co zwiastują dobór żałobnej tonacji f-moll, wprowadzenie demonicznej fanfary strachu czy obecność ryczących instrumentów dętych. Jednak przełamanie doznań negatywnych i wyjście poza pesymizm egzystencjalny prowadzi bohatera do triumfalnej apoteozy, powracającej do zwycięskiej tonacji D-dur.

Do zrozumienia *I Symfonii* przydatne wydaje się również odczytanie intertekstualne, gdyż Mahler włączył tu cytaty melodyczne ze swoich wcześniejszych utworów, głównie z cyklu *Pieśni wędrującego czeladnika*. Słowa owych pieśni, skojarzone z motywami muzycznymi stanowiącymi ewokację natury czy zawód miłosny, uwydatniają znaczenia pozamuzyczne dzieła.

Ryszard Daniel Golianek

¹ Nathalie Bauer-Lechner, *Erinnerungen an Gustav Mahler*, Leipzig 1923, s. 19. Cytat w tłumaczeniu Ryszarda Daniela Golianka.

Sinfonia Varsovia

Zespół powstał w 1984 roku w wyniku powiększenia składu Polskiej Orkiestry Kameralnej Jerzego Maksymiuka. Orkiestra zawiązała artystyczne przyjaźnie z najwybitniejszymi dyrygentami, wśród których znaleźli się Witold Lutosławski i Lorin Maazel, oraz z solistami, do których należą Piotr Anderszewski, Martha Argerich

i Anne-Sophie Mutter. Do tej pory Sinfonia Varsovia zagrała ponad 4000 koncertów na 5 kontynentach i nagrała ponad 300 płyt, m.in. dla wytwórni Decca, Deutsche Grammophon, Naxos, Sony i Warner. Od 2004 roku dyrektorem Sinfonii Varsovii jest Janusz Marynowski.

Radosław Szulc

– dyrygent

Wolfgang Schmidt

„Nie była to strata, lecz raczej niezwykle objawienie” – pisała prasa angielska po koncercie City of Birmingham Symphony

Orchestra pod batutą Radosława Szulca, który zastąpił Jaapa van Zwedena. Szulc studiował dyrygenturę w Wiedniu. Jako dyrektor artystyczny Kammerorchester des Bayerischen Rundfunks odbył liczne tourné po Europie z solistami, takimi jak Lang Lang, Mischa Maisky i Janine Jansen. Szulc dyrygował wieloma orkiestrami, m.in. Bamberger Symphoniker, MDR-Sinfonieorchester, Orchestre de Chambre de Lausanne i BR-Symphonieorchester.

Julian Rachlin

– skrzypce

Marco Borggreve

Trwająca od prawie czterech dekad kariera Juliana Rachlina jest rzadko spotykaną opowieścią o historii ewolucji artystycznej – od jednego

z najsłynniejszych na świecie cudownych dzieci po wielowymiarowego muzyka u szczytu swojej profesji. W wieku 14 lat artysta zadebiutował z Filharmonikami Wiedeńskimi pod dyktando Riccardo Mutiego i od tamtego czasu niezmiennie oczarowuje publiczność na całym świecie jako skrzypek i altowiolista wyróżniający się niesamowitą głębią wyrazu i biegłością techniczną. Rachlin od lat buduje również znakomitą reputację jako dyrygent, dyrektor artystyczny i kreator kultury.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Sinfonia
ORKIESTRA
Warszawa

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

Patroni medialni

dwójka
POLSKIE RADIO

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Chopin recitale

Warszawa — 19–21 listopada 2025

Chopin recitale

Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum
Sala Wielka
pl. Zamkowy 4
Warszawa

19 listopada (środa) —

17.00–17.45

recital 1 – Mateusz Dubiel

18.00–18.45

recital 2 – Marianna Sereda

19.00–19.45

recital 3 – Julia Łozowska

20 listopada (czwartek) —

17.00–17.45

recital 1 – Kamila Sacharzewska

18.00–18.45

recital 2 – Adam Kałduński

19.00–19.45

recital 3 – Justyna Żołnacz

21 listopada (piątek) —

17.00–17.45

recital 1 – Michał Karol Szymanowski

18.00–18.45

recital 2 – Mateusz Tomica

19.00–19.45

recital 3 – Marcin Wieczorek

Cykl dziewięciu bezpłatnych recitali chopinowskich w wykonaniu stypendystów programu „Młoda Polska” to okazja, by posłuchać młodych, utalentowanych pianistów u progu ich artystycznej kariery. Koncerty w historycznym wnętrzu warszawskiego zamku pozwolą doświadczyć muzyki Fryderyka Chopina w wyjątkowej atmosferze.

Mateusz Dubiel

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Fantazja f-moll op. 49

(1841)

Berceuse Des-dur op. 57

(1843)

Barkarola Fis-dur op. 60

(1846)

Cztery mazurki op. 41

(1839)

nr 1 e-moll

nr 3 As-dur

nr 2 H-dur

nr 4 cis-moll

Polonez As-dur op. 53

(1842)

Marianna Sereda

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Cztery mazurki op. 17

(1833)

nr 1 B-dur

nr 3 As-dur

nr 2 e-moll

nr 4 a-moll

Nokturn E-dur op. 62 nr 2

(1846)

Walc As-dur op. 34 nr 1

(1838)

Larghetto (cz. II)

z II Koncertu fortepianowego

f-moll op. 21

wersja na fortepian solo

(1830)

Ballada As-dur op. 47

(1841)

Julia Łozowska

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Scherzo cis-moll op. 39

(1839)

Walc As-dur op. 34 nr 1

(1838)

Etiuda cis-moll op. 25 nr 7

(przed 1837)

Cztery mazurki op. 30

(1837)

nr 1 c-moll

nr 3 Des-dur

nr 2 h-moll

nr 4 cis-moll

Barkarola Fis-dur op. 60

(1846)

Polonez-fantazja As-dur op. 61

(1846)

Mateusz Dubiel

– fortepian

Dorota Koperska Photography

Jest zwycięzcą 51. i 53. Ogólnopolskiego Konkursu im. Fryderyka Chopina w Warszawie (2022, 2025), a także laureatem kilku międzynarodowych konkursów dla

młodych pianistów, m.in.: Arthur Rubinstein in Memoriam w Bydgoszczy (2021), Jeune Chopin w Lugano w Szwajcarii (2023) i Bałtyckiego Konkursu w Gdańsku (2023). Występował z recitalami w Polsce, Japonii, Stanach Zjednoczonych, we Francji (Paryżu), w Niemczech (Hamburgu i Kolonii), Hiszpanii (na Majorce) i na Litwie (w Wilnie). Studiuje w Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie Mirosława Herbowskiego.

Marianna Sereda

– fortepian

Bogusław Orłowski

Studentka Akademii Muzycznej w Katowicach w klasie Zbigniewa Raubo. Jest laureatką wielu konkursów pianistycznych. Do jej największych sukcesów należą m.in. IV nagroda

w 52. Ogólnopolskim Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie i I nagroda w V Zachodniopomorskim Konkursie Pianistycznym w Szczecinie. W 2020 roku otrzymała nagrodę specjalną w Ogólnopolskim Turnieju Pianistycznym im. Haliny Czerny-Stefańskiej w Żaganiu, w ramach której wykonała recital podczas Hachinohe Ika-r International Music Festival w Japonii.

Julia Łozowska

– fortepian

Zuzanna Winiarska

Za swoją misję uważa wpłynięcie na zmianę postrzegania przez ludzi muzyki klasycznej. Zachęca swoją publiczność do doświadczania i przeżywania muzyki w ich indywidualny, unikatowy sposób oraz

prowadzi ich przez proces słuchania muzyki klasycznej. Julia Łozowska zdobyła nagrody w wielu międzynarodowych konkursach. Ta 24-letnia pianistka kształci się obecnie pod kierunkiem Arie Vardiego w Wyższej Szkole Muzyki, Teatru i Mediów w Hanowerze oraz Wojciecha Światały w Akademii Muzycznej w Katowicach. Ukończyła także Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w klasie Joanny Ławrynowicz-Just.

Adam Kałduński

Fryderyk Chopin (1810–1849)

24 Preludia op. 28

(1839)

nr 1 C-dur	nr 13 Fis-dur
nr 2 a-moll	nr 14 es-moll
nr 3 G-dur	nr 15 Des-dur
nr 4 e-moll	nr 16 b-moll
nr 5 D-dur	nr 17 As-dur
nr 6 h-moll	nr 18 f-moll
nr 7 A-dur	nr 19 Es-dur
nr 8 fis-moll	nr 20 c-moll
nr 9 E-dur	nr 21 B-dur
nr 10 cis-moll	nr 22 g-moll
nr 11 H-dur	nr 23 F-dur
nr 12 gis-moll	nr 24 d-moll

Kamila Sacharzewska

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Walc Es-dur op. 18

(1833)

Mazurki op. 24 (wybór)

(1836)

nr 1 g-moll
nr 2 C-dur

II Sonata b-moll op. 35
(1839)

Grave. Doppio movimento

Scherzo

Marche funèbre. Lento

Finale. Presto

Polonez fis-moll op. 44
(1841)

Justyna Żołnacz

Fryderyk Chopin (1810–1849)

24 Preludia op. 28 (wybór)

(1839)

nr 1 C-dur	nr 10 cis-moll
nr 2 a-moll	nr 11 H-dur
nr 3 G-dur	nr 12 gis-moll
nr 4 e-moll	nr 13 Fis-dur
nr 5 D-dur	nr 14 es-moll
nr 6 h-moll	nr 15 Des-dur
nr 7 A-dur	nr 16 b-moll
nr 8 fis-moll	nr 17 As-dur
nr 9 E-dur	nr 18 f-moll

Ballada As-dur op. 47
(1841)

Adam Kałduński

– fortepian

☐ Daniel Rutkowski

Jest zwycięzcą II Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego dla Młodych Pianistów w Pekinie (2019). Zdobył I nagrodę i 5 nagród specjalnych w III Między-

narodowym Konkursie Pianistycznym „Premio Amadeus” w Lazise (2023). Regularnie koncertuje w Polsce i za granicą. Wystąpił dotychczas w kilku najbardziej prestiżowych miejscach w Polsce, takich jak Filharmonia Narodowa w Warszawie, NOSPR w Katowicach, Filharmonia Pomorska w Bydgoszczy i podczas Międzynarodowych Festiwali Chopinowskich w Dusznikach-Zdroju.

Kamila Sacharzewska

– fortepian

☐ Bartosz Barczyk i Wojciech Grzędziński

Studentka Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w klasie Joanny Ławrynowicz-Just, a wcześniej w klasie Janusza Olejniczaka. Kamila Sacharzewska jest

stypendystką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, programu „Młoda Polska” Narodowego Centrum Kultury, Dyrektora Centrum Edukacji Artystycznej, Marszałka Województwa Podlaskiego, Krajowego Funduszu na rzecz Dzieci, Prezydenta Miasta Suwałki oraz Fundacji Yamaha Music Europe. Laureatka wielu konkursów pianistycznych. Występowała w wielu prestiżowych miejscach zarówno w Polsce, jak i za granicą.

Justyna Żołnacz

– fortepian

☐ Julian Whierowicz

Jest studentką drugiego roku na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w klasie Piotra Palecznego i Karoliny Nadolskiej. Doskonaliła swoje umiejętności podczas kursów mistrzowskich

prowadzonych przez wybitnych pedagogów. Jest laureatką konkursów ogólnopolskich i międzynarodowych. Wielokrotnie koncertowała jako solistka i kameralistka. Dwukrotnie otrzymała stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za osiągnięcia artystyczne (2019, 2023). W 2020 roku została laureatką programu stypendialnego Narodowego Centrum Kultury „Młoda Polska” na zakup fortepianu.

Michał Karol Szymanowski —————

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Nokturn Des-dur op. 27 nr 2

(1836)

Scherzo b-moll op. 31

(1837)

Impromptu Fis-dur op. 36

(1839)

Polonez fis-moll op. 44

(1841)

Preludium cis-moll op. 45

(1841)

Barkarola Fis-dur op. 60

(1846)

Mateusz Tomica —————

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Cztery mazurki op. 30

(1837)

nr 1 c-moll

nr 3 Des-dur

nr 2 h-moll

nr 4 cis-moll

II Sonata b-moll op. 35

(1839)

Grave. Doppio movimento

Scherzo

Marche funèbre. Lento

Finale. Presto

Polonez As-dur op. 53

(1842)

Marcin Wieczorek —————

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Lento con gran espressione cis-moll

(WN 37)

(1830)

Scherzo h-moll op. 20

(1834)

Walc As-dur op. 34 nr 1

(1838)

Walc a-moll op. 34 nr 2

(1831)

Scherzo b-moll op. 31

(1837)

Andante spianato

i Wielki Polonez Es-dur op. 22

(1836)

Michał Karol Szymanowski

– fortepian

Tomasz Bakula / Jack Jack Films

Pianista, kameralista i dyrygent. Jest laureatem wielu ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów pianistycznych. Koncertował

w Pałacu Narodów

ONZ w Genewie, w Auli Pawła VI w Watykanie, w Belwederze dla prezydenta Polski oraz w wielu filharmoniach na całym świecie, m.in. w Stanach Zjednoczonych, Brazylii, Argentynie, Wenezueli, Japonii czy Korei. Nagrał cztery płyty z utworami polskich kompozytorów. Od 2023 roku jest dyrektorem artystycznym Międzynarodowego Festiwalu I.J. Paderewskiego w Warszawie.

Mateusz Tomica – fortepian

Viktoria Ruzhynska

Pianista, laureat licznych nagród na prestiżowych konkursach pianistycznych w Polsce i za granicą. Do jego ostatnich osiągnięć należy zwycięstwo w XIV Między-

narodowym Konkursie Chopinowskim w Mariańskich Łaźniach w Czechach w 2025 roku oraz II miejsce na XII Międzynarodowym Konkursie im. F. Chopina w Darmstadt w 2022 roku, gdzie otrzymał też nagrodę specjalną za najlepsze wykonanie mazurków Chopina. Koncertował w wielu krajach, m.in. w Polsce, Szwajcarii, Niemczech, Czechach, Wielkiej Brytanii, Zjednoczonych Emiratach Arabskich, Japonii oraz Austrii.

Marcin Wieczorek – fortepian

Maciej Cloch

Ukończył z wyróżnieniem Akademię Muzyczną im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, gdzie studiował pod kierunkiem Stefana Wojtasa. Podczas

studiów licencjackich doskonalili swoje umiejętności pod okiem Ewy Pobłockiej oraz Pawła Wakarego. Jest laureatem wielu prestiżowych konkursów muzycznych. Zdobył I miejsce w konkursie im. Teodora Leszytyckiego w Hamburgu w 2020 roku oraz I miejsce w konkursie La Palma d'Oro w 2019 roku. Koncertował w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Emiratach Arabskich, Niemczech, Hiszpanii, Austrii, Szwajcarii, Czechach, Chorwacji, Rumunii, Argentynie, Chile, Peru, we Włoszech, na Węgrzech oraz w Polsce.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

KINOTEKA

Patroni medialni

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Trpčeski / Makedonissimo

Olsztyn — 19 listopada 2025

Trpčeski / Makedonissimo

19 listopada (środa) — 19.00

Warmińsko-Mazurska Filharmonia
im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie
Sala Koncertowa
ul. Bartosza Głowackiego 1
Olsztyn

Honorowy patronat: Jego Ekscelencja Jasmin Kjahil,
Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Republiki Macedonii Północnej
w Rzeczypospolitej Polskiej

Program koncertu

Pande Shahov
(ur. 1973)
Pletenki (Warkocz)
transkrypcje macedońskiej
muzyki tradycyjnej we współpracy
z Simonem Trpčeskim
(2017)

Warkocz 1
Pembe
Buvčansko
Berovka
Maleševka
Crnogorka

Warkocz 2
Čije je ona devojče (dedykowane
rodzicom Simona Trpčeskiego)
Ibrahim odža
Beranče

Warkocz 3
Filka, moma
Sitna lisa
Staro Čunovo
Ratevka
Dračevka

Warkocz 4
Ne si go prodavaj
Koljo, čiflikot
Žetvarki
Čučuk

Warkocz 5
Veligdensko
Piperkovo
Pomniš li libe, Todoro
Janino

Warkocz 6
Metovo
Pelistersko
Postupano

Wykonawcy:

Makedonissimo:

Simon Trpčeski
fortepian

Hidan Mamudov
klarnet, saksofon, kaval

Aleksandar Krapovski
skrzypce

Alexander Somov
wiolonczela

Vlatko Nushev
perkusja

Trpčeski / Makedonissimo

Muzyka jest jednym z najtrwalszych sposobów przechowywania pamięci. Bogata tradycja muzyczna Macedonii, której pieśni i tańce przez stulecia były kształtowane w życiu codziennym i obrzędowym, wciąż pulsuje niezwykłą energią. Charakterystycznym wyróżnikiem macedońskiego folkloru muzycznego są asymetryczne, nieregularne metra. Choć podobne rytmy można odnaleźć w tradycjach wielu krajów bałkańskich, właśnie w muzyce macedońskiej brzmią one z wyjątkową naturalnością. Źródeł tego zjawiska można szukać w specyfice języka – w macedońskiej mowie każda sylaba trwa tyle samo, niezależnie od długości słowa. W efekcie tam, gdzie w innych językach trzy sylaby redukują się rytmicznie do wartości dwóch (powstaje figura triolowa), w macedońskim pojawia się jeszcze pauza, co nadaje muzyce szczególną, niepowtarzalną pulsację. To dziedzictwo stało się inspiracją dla pianisty Simona Trpčeskiego oraz jego przyjaciół, którzy stworzyli projekt Makedonissimo – artystyczną podróż do korzeni, ale i śmiały krok ku nowoczesności.

Trpčeski, jeden z najwybitniejszych pianistów swojego pokolenia, znany z interpretacji repertuaru romantycznego i XX-wiecznego, postanowił w pewnym momencie swojej kariery powrócić do muzyki, która towarzyszyła mu od dzieciństwa. Spotkanie z kompozytorem i aranżerem Pandem Shahovem (ur. 1973) pozwoliło zamienić osobistą tęsknotę w spójny projekt artystyczny. Shahov, absolwent Królewskiej Akademii Muzycznej w Londynie, doskonale wypracował język, który łączy tradycję i współczesność. Jego opracowania nie są prostymi cytataми z folkloru – to pełnoprawne kompozycje koncertowe, w których klasyczna faktura i wirtuozeria spletają się z autentycznym duchem muzyki ludowej.

Centralnym punktem koncertu jest cykl *Pletenki (Warkocz)* – wieloczęściowa suita, której tytuł odnosi się do samej idei splatania: melodii, rytmów, wspomnień i emocji. Każdy „warkocz” stanowi odrębny świat dźwiękowy, a zarazem fragment większej narracji. Wyznacznikami kolejnych „warkoczów” są wzorce metryczne.

Warkocz 1 otwiera koncert barwnym wachlarzem tańców – od *Pembe*, pełnego figlarnego wdzięku, po *Crnogorkę*, w której parzyste metra i mocny puls niosą echo tradycyjnych zabaw i wspólnotowych tańców oro. *Warkocz 2* przybiera ton bardziej intymny – pieśń *Čije je ona devojče*, dedykowana rodzicom Trpčeskiego, staje się symbolicznym ukłonem wobec rodzinnej tradycji. To właśnie w takich momentach słuchacz doświadcza, że projekt Makedonissimo jest nie tylko koncertem, lecz także osobistym wyznaniem artysty. Kolejne części odkrywają bogactwo macedońskiego folkloru. W *Warkocz 3* pobrzmiewają pieśni miłosne i taneczne. *Filka, moma czy Ratevka* (tańczona w metrum $\frac{7}{16}$) stanowią lekkie, pełne liryzmu akcenty, przeplatane żywymi rytмами. *Warkocz 4* ma wymiar bardziej refleksyjny. Pieśń *Ne si go prodavaj, Koljo, čiflikot* to ostrzeżenie, by nie sprzedawać ziemi ojców – symbolu tożsamości i zakorzenienia. W tym utworze pobrzmiewa echo dawnej mądrości: przypomnienie, że kultura i tradycja są wartościami, których nie można łatwo się wyzbyć. *Warkocz 5* przenosi nas w świat obrzędów świątecznych i rytuałów związanych z rokiem liturgicznym. Melodie, takie jak *Veligdensko* czy *Pomniš li libe, Todoro*, spletają elementy religijne i ludowe, tworząc muzykę niosącą wspólnotową radość. Ostatni splot, *Warkocz 6*, stanowi zwieńczenie całego cyklu – taneczny, pełen energii, a momentami zadumany, jakby artysta chciał powiedzieć: tradycja jest wciąż żywa, ale należy ją pielęgnować, by mogła przetrwać dla przyszłych pokoleń.

Makedonissimo jest czymś więcej niż prezentacją folkloru w opracowaniu koncertowym. To opowieść o tożsamości, o pamięci rodzinnej i zbiorowej, o sile wspólnoty, która wyraża się w muzyce. Pianistka Trpčeskiego spotyka się z instrumentami smyczkowymi, dętymi i perkusyjnymi, a całość nabiera barwnej, niemal jazzowej spontaniczności. Improwizacja i swoboda wykonawcza sprawiają, że każda interpretacja jest niepowtarzalna. Język pieśni może być obcy, ale emocje, które niesie muzyka, pozostają uniwersalne.

Urszula Nowak

Simon Trpčeski

– założyciel kwintetu
Makedonissimo

☐ Benjamin Balovega

Simon Trpčeski jest znany ze swojej niesamowitej wirtuozerii, głęboko ekspresyjnego podejścia do wykonywanych kompozycji i charyzmatycznej

zdolności nawiązywania kontaktów z różnymi odbiorcami na całym świecie. W trakcie swojej dynamicznej kariery Trpčeski, który na międzynarodowej scenie muzycznej zadebiutował 25 lat temu dzięki tytułowi BBC New Generation Artist, współpracował z ponad stoma orkiestrami na czterech kontynentach. Jego udana współpraca z EMI Classics, Avie Records, Wigmore Hall Live, Onyx Classics i Linn Records zaowocowała obszerną i wielokrotnie nagradzaną dyskografią.

Makedonissimo

Makedonissimo kreuje wyjątkowe dźwięki: łączy niezwykle rytmy i wyjątkowe melodie macedońskiej muzyki ludowej z wysoce wirtuozowskimi, inspirowanymi jazzem riffami i harmoniami. Kwintet Makedonissimo powstał z inicjatywy uznanego pianisty Simona Trpčeskiego. Po udanej premierze w Niemczech w ramach Ludwigsburger Schlossfestspiele muzycy odwiedzili Słowenię, Wielką Brytanię, Polskę, Holandię, Francję, Serbię, Czarnogórę, Rumunię, Koreę Południową, Macedonię, Szwajcarię, Bułgarię, Monako, Kanadę i Hongkong. Kwintet pojawił się w programie BBC Radio 3 In Tune, w transmisji na żywo z Korei Południowej na platformie YouTube, a także w wielu innych renomowanych stacjach telewizyjnych i radiowych.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Współorganizatorzy

WARMIŃSKO-MAZURSKA
FILHARMONIA
im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie

INSTYTUCJA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Mecenas

Partner strategiczny

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

KINOTEKA

Patroni medialni

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO
...OX

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

International Festivals & Events Association
IFEA World

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Polski Piach gra *Reksia*

Łódź — 20 listopada 2025
Warszawa — 24 listopada 2025
Gdańsk — 29 listopada 2025

Polski Piach gra *Reksia*

20 listopada (czwartek) — 20.00

Muzeum Kinematografii w Łodzi
pl. Zwycięstwa 1
Łódź

24 listopada (poniedziałek) — 20.00

Klub Niebo
ul. Nowy Świat 21C
Warszawa

29 listopada (sobota) — 19.00

Centrum Świętego Jana
Nadbałtyckie Centrum Kultury
ul. Świętojańska 50
Gdańsk

Program koncertu

Zenon Kowalowski
(ur. 1939)

Muzyka do serialu animowanego
Reksio
(reż. Lechosław Marszałek)
aranżacje: Polski Piach
(1972–1988/2025)

Wykonawcy:

Polski Piach:

Patryk Zakrocki
gitary

Piotr Melech
klarnet basowy

Piotr Domagalski
basetla

Polski Piach gra *Reksia*

Reksio budzi najmilsze skojarzenia – zarówno te związane z bajką, jak i te dotyczące muzyki. Nie wszyscy wiedzą, że za najsłynniejszym pieskiem w polskiej animacji kryje się wzruszająca historia kompozytora, który planował pisać wyłącznie dla dorosłych. Życie spletało mu figla, stawiając na jego drodze *Reksia*, a to spotkanie okazało się też najpoważniejszym warsztatowym egzaminem. Nie od dziś bowiem wiadomo, że dla dzieci tworzy się właściwie tak samo, jak dla dorosłych, z tą tylko różnicą, że z reguły jest to dużo trudniejsze.

Walt Disney wymyślił Myszkę Miki, gdy stracił prawa do postaci Królika Oswalda, a Lechosław Marszałek (1922–1991) – wybitny rysownik, reżyser i scenarzysta związany z bielskim Studiem Filmów Rysunkowych – stworzył *Reksia*, kiedy zrezygnował z pracy nad *Bolkiem i Lolką*. Obaj twórcy byli do siebie zaskakująco podobni z wyglądu, obaj szukali w zwierzęcych postaciach tego, czego nie znajdowali u ludzi – łagodności. Chcąc dać *Reksiowi* odpowiednią czołówkę, Marszałek trafił w końcu z pieskiem pod pachą na kompozytora Zenona Kowalowskiego (ur. 1939). I chociaż Kowalowski był tą propozycją mocno zaskoczony (muzykę użytkową pisał wtedy głównie dla teatru i nie w głowie była mu dziecięca widownia), dał się przekonać.

Na pomysł rytmicznego utworu wpadł niemal natychmiast, a stało się to w jego własnym mieszkaniu na nowo powstającym osiedlu. Słyszalne zewsząd stuki i puki zainspirowały go do skomponowania prostej – zgodnie z wolą reżysera – i zawiadiackiej melodii. Kolorowej, jak mówi kompozytor, oraz w ulubionej tonacji A-dur. Moment, w którym na ekranie *Reksio* podbija stemple z własną podobizną, Kowalowski przyozdobił fikuśnymi trąbkami. Skojarzenie było naturalne – skoro bohater jest szczęśliwy, muzyka musi to oddać. Z lekką, właściwą bajkom przesadą oczywiście. Na pytanie, kto szczeka w czołówce *Reksia*, odpowiedźmy od razu – montażysta Alojzy Mol!

Na tym tle były zresztą spory, bo gdy Marszałek upierał się przy muzyce czysto ilustracyjnej, Kowalowski chciał móc nią coś opowiadać. Ostatecznie kompozytor dał *Reksiowi* jedną z najciekawszych i niebanalnych (pomimo prostoty kina dziecięcego) ścieżek w historii polskiej muzyki do filmów animowanych. Jej esencją są instrumentacja (z podwórkowym klarnetem na czele) i motywy (poza czołówką odrębne dla każdego odcinka i związane z nim tematycznie), ale Kowalowski widział w tej skromnej animacji szansę, by mali widzowie usłyszeli świat uszami pieska. Stąd więcej programowości, nawiązania do muzyki popularnej, liczne akcenty pomiędzy dźwiękiem a muzyką wewnątrz kadru (*Reksio śpiewak*, *Reksio kompozytor*). Wszystko to jednak w ramach, jakie sam na siebie nałożył, a które przede wszystkim wiązały się z czytelnością muzyki i delikatnymi tylko zmianami obsady instrumentów, do których przyzwyczał dzieci.

Zupełnie na poważnie *Reksio* trafił też do muzyki klasycznej. Profesor Andrzej Jasiński namówił Kowalowskiego na napisanie dwóch koncertów fortepianowych, które mogłyby być dla młodych pianistów mostem pomiędzy tematami z ukochanej bajki a doroslejszą muzyką. Utwory grane są do dzisiaj i nie inaczej jest z samą ścieżką. *Eufonie* prezentują *Reksia* w wydaniu artystów zrzeszonych w projekcie *Polski Piach*, wywodzących się z warszawskiego środowiska muzyki improwizowanej i współczesnej, a zainspirowanych szeroko rozumianym bluesem. Patryk Zakrocki, Piotr Melech i Piotr Domagalski to kameraliści otwarci na świat – okazują się w swoich muzycznych zainteresowaniach doskonałymi partnerami *Reksia*. Ich koncertu wysłuchać będzie można trzykrotnie – w Muzeum Kinematografii w Łodzi, warszawskim Klubie Niebo i Nadbałtyckim Centrum Kultury w Gdańsku.

Lechosław Marszałek ulepił *Reksia* z najlepszych cech swojej suczki, terierki Troli, którą uważał za najmądrzejszego i najzabawniejszego psa, jakiego kiedykolwiek spotkał. Muzyka Zenona Kowalowskiego fantastycznie wychwytuje tego ducha i podkreśla morał każdego odcinka, dając nam za każdym razem małą lekcję uważności i otwartości na świat. Bo *Reksio* to prosta bajka na trudny temat – jest o tym, jak lubić siebie i innych.

Magda Miśka-Jackowska

Polski Piach

Zespół zapoczątkowany przez Patryka Zakrockiego (SzaZa, Monaural Poetry) – warszawskiego artystę i kompozytora, który zaprosił do współpracy Piotra Melecha (Fanfara Awantura) i Piotra Domagalskiego (Warszawskie Combo Taneczne, Masecki Trio, Levity). Muzycy wywodzą się z kręgu sceny muzyki improwizowanej i środowiska Lado ABC. Polski Piach to autorskie kompozycje, których temperatura wynika z rodzimego krajobrazu, natury polskich rzek, drzew i zachmurzonego nieba. Zespół występował m.in. na festiwalach FAMA, Jazz Jantar, Off, Nowa Tradycja (finaliści), Singer Jazz Festival i LDZ Alternatywa.

Patryk Zakrocki – gitary

Migiem

Artysta zainteresowany muzyką, filmem, ruchem i rysunkiem. Niezależny warszawski muzyk, improwizator i kompozytor, aktywnie działający od 1998 roku. Pobierał lekcje

kompozycji u Bogusława Schaeffera. Specjalizuje się w natychmiastowej kompozycji i melodyjnej improwizacji. Gra na gitarze i altówce. Występuje solo, z innymi osobami improwizującymi oraz z zespołami, które prowadzi: Wolne Tańce, Polski Piach i Leggerezza, współtworzy duet SzaZa. Zajmuje się też dyrygowaniem orkiestrami improwizatorów, muzyką do tańca współczesnego, niemego kina, filmu i teatru. Występował ze swoją muzyką w National Gallery Washington, Lucasfilm Studio San Francisco, Brooklyn Academy of Music, Cornell University, Austin Texas, Tokyo Jazz Festival, Tokyo Pit Inn, Teatro Solis Montevideo oraz wielu innych miastach, państwach i festiwalach. Obecnie zajmuje się analogowymi technikami rejestracji dźwięku i prowadzi własne wydawnictwo winylowe Monaural Poetry.

Piotr Melech

– klarnet basowy

Migiem

Muzyk, artysta wizualny, klarnecista i improwizator-kompozytor, odwołujący się zarówno do jazzowej tradycji, europejskiej awangardy, free impro, jak

i do szeroko pojętej muzyki etnicznej. Działa również na polu muzyki elektroakustycznej. Autor teledysków i prac audiowizualnych. Jest współtwórcą w zespołach Fanfara Awantura, Polski Piach, Zerang/Melech/Wójciński Trio, Warsaw Improvisers Orchestra i Melech/Kurek. Zrealizował ponad 30 albumów. Współpracował z takimi artystami, jak Phil Minton, Mark Feldman, Michael Zerang, Fred Lonberg-Holm, Vasco Trilla, Ray Dickaty, Tadeusz Sudnik, Ksawery Wójciński, Patryk Zakrocki i Jacek Mazurkiewicz. Prowadził cykl koncertów improwizowanych Triolowe Rozkłady Yazzdy oraz Jeden do Jeden. Współtwórca Circular Breathing Festival. Laureat III Nagrody XV Konkursu Muzyki Folkowej Polskiego Radia „Nowa Tradycja” (z Tsigunz Fanfara Avantura).

Piotr Domagalski

– basetla

Migiem

Multiinstrumentalista, kompozytor, improwizator. Aktywny na wielu polach muzyk sesyjny, współtwórca (wraz z Jackiem Kitą i Jerzym Rogiewiczem) zespołu Levity,

założyciel i lider Lomi Lomi oraz członek formacji Magneto, Tria Jazzowego Marcina Maseckiego, zespołu Polski Piach i wielu innych. Związany z warszawskim Stowarzyszeniem Kulturalnym Lado. Do muzyków, z którymi współpracował, należą Toshinori Kondō, Domenico Lancellotti, Karolina Cicha, Stan Borys, Maja Kleszcz, Alexandre Kassin, Kazuhisa Uchihashi, Janusz Prusinowski, Marcin Partyka i Janusz Muniak.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Współorganizatorzy

Nadbałtyckie
Centrum Kultury
Gdańsk

Instytucja Kultury Samorządu
Województwa Pomorskiego

Muzeum
Kinematografii
w Łodzi

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

Patroni medialni

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO

Festiwal jest członkiem

Bilety

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświaty i powidoki

Maski: Szymanowski /
Bacewicz / Bacevičius

Warszawa — 22 listopada 2025
Łódź — 23 listopada 2025
Kraków — 24 listopada 2025

Maski: Szymanowski / Bacewicz / Bacevičius

22 listopada (sobota) — 18.00

Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum
Sala Wielka
pl. Zamkowy 4
Warszawa

23 listopada (niedziela) — 18.00

Akademia Muzyczna w Łodzi
Pałac, Sala 12
ul. Gdańska 32
Łódź

24 listopada (poniedziałek) — 19.00

Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha
Sala Wielofunkcyjna
ul. Konopnickiej 26
Kraków

Honorowy patronat: Jego Ekscelencja Valdemaras Sarapinas,
Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Republiki Litewskiej
w Rzeczypospolitej Polskiej

Program koncertu

Karol Szymanowski
(1882–1937)

Szeherezada
z cyklu *Maski*
op. 34 nr 1
(1916)

Błazen Tantris
z cyklu *Maski*
op. 34 nr 2
(1916)

Grażyna Bacewicz
(1909–1969)
Trzy groteski
(1935)

Vytautas Bacevičius
(1905–1970)
Mistinė poema (Poème mystique)
op. 6
(1927)

Suita nr 3 op. 60
(1956)

Allegretto
Allegro moderato
Lento
Presto

Meditacija (Méditation) op. 29
(1937)

Šeštas žodis (Sixième mot) op. 72
(1963)

Trys muzikinės mintys
(*Trois pensées musicales*) op. 75
(1966)

Allegro moderato
Adagio
Vivace

Wykonawcy:

Yusuke Ishii
fortepian

Maski: Szymanowski / Bacewicz / Bacevičius

Dla pokolenia polsko-litewskiego rodzeństwa, Vytautas Bacevičiusa (1905–1970) i Grażyny Bacewicz (1909–1969), Karol Szymanowski (1882–1937) był ikoną muzyki nowej – dialogicznej, otwartej na różne źródła inspiracji.

W poetyce maski

W fortepianowym tryptyku *Maski* op. 34 (1915–1916) Szymanowski odwołał się do zdomowionych w kulturze postaci literackich, ukazanych przez pryzmat kostiumu – karnawałowego bądź błazeńskiego. Pozamuzyczne konotacje łączą się z poetyką tytułowej maski, z jej podwójnym dnem i złożoną metaforą. Ewokowanie w pierwszej części cyklu postaci Szeherazady z arabskiej *Księgi tysiąca i jednej nocy* korespondowało z zainteresowaniami kompozytora kulturą Orientu i sufizmem. W części drugiej utworu Szymanowski przywołał postać Tristana z opowieści opartej na dramacie Ernsta Hardta *Tantris der Narr*. Bohater przebrany za błazna wkradł się do zamku swojej ukochanej, lecz ta go nie poznała. Motyw rozpoznania podmiotu miłości i tożsamości osobowej, będący jednym z kluczowych toposów u kompozytora w powieści *Efebos i Królu Rogerze*, ukazany tu zostaje w ironiczno-groteskowym odwróceniu. *Maski* są dziełem zaawansowanym fakturalnie, przynależnym do fazy impresjonistyczno-ekspresjonistycznej na artystycznej drodze Szymanowskiego. Znać w nich sensualne podejście do natury dźwięku, choć twórca powtarzał, że u podstaw jego utworów znajdują się pomysły melodyczne.

Dwa kolory

Grażyna Bacewicz i Vytautas Bacevičius wzrastali w atmosferze umiłowania podwójnej ziemi ojczystej, polskiej i litewskiej, w kulcie muzyki, i to na inspirującym podłożu muzycznych zainteresowań obojga rodziców: Polki, Marii z domu Modlińskiej, oraz Litwina, Vincasa Bacevičiusa. Bacewiczówna utrwaliła wizerunek skrzypaczki i kompozytora neoklasyka, a w twórczości późnej – kolorysty (presonorysty). *Trzy groteski* (1935) wpisują się w nurt komiczno-zabawowego witalizmu, charakteryzując się nerwem parodystyczno-sowizdrzalskim.

W przeciwieństwie do siostry Bacevičius – kompozytor i pianista – jeszcze nie ma wyrazistego miejsca w kulturze. Lata spędzone ze świadomego wyboru na Litwie, w Kownie (od 1926 roku), były dla niego czasem rozwoju osobowości twórczej. W roku 1939 artysta przebywał na koncertach w Ameryce Południowej, gdzie dotarła do niego wiadomość o wybuchu II wojny światowej. Wybrał los emigranta, udając się do Stanów Zjednoczonych, gdzie mieszkał (w Nowym Jorku i Bridgeport w stanie Connecticut) do śmierci w 1970 roku. Życie na uchodźstwie oznaczało dla niego trudną walkę o przetrwanie – w wymiarach ludzkim (przez długie lata obywatelowi Litwy groziła deportacja) i twórczym. Kompozytor miał skrytalizowany światopogląd, wsparty na duchowo-moralnym fundamencie, który realizował w twórczości. A ta wyewoluowała w kierunku muzyki kosmicznej, reprezentowanej m.in. przez jego ostatnie opus – *Trois pensées musicales* na fortepian op. 75 (1966). W kosmologiczny krąg wpisały się jako źródła inspiracji eksperymenty parapsychologiczne, okultystyczne i joga, które doprowadziły do graficznego „rekordowania” (nagrywania) pierwotnych konceptów artystycznych w postaci zwizualizowanego filmu-partytury. Bacevičius rejestrował na rozkładanym długimi pasmami papierze pierwsze pomysły w formie wykresów, które, według niego, zabezpieczały myśl rodzącą się w wyobraźni twórcy i otwierały drogę do nowego konstruktywizmu w muzyce. *Poème mystique* op. 6 (1926) oraz *Méditation* op. 29 (1936/37) – skomponowane w kowieńskich, modernistyczno-awangardowych latach – kosmiczne idee antycypują. *III Suita fortepianowa* op. 60 (1956) wieńczy fazę klasycystyczną, polegającą na twórczym kompromisie i uprawianiu stylu komunikatywnego z odbiorcą. Z kolei *Sixième mot* op. 72 (1963) należy do zbioru siedmiu utworów mających charakter autorskiej wypowiedzi: stawianego w dźwiękach słowa – muzyki wyrazistej i ekspresywnej „mownej”, ale nie w znaczeniu programowym.

Muzyka Bacevičiusa jest – zgodnie z jego założeniami – atonalna (lub semiatonalna), atematyczna i absolutna. Tok muzyki ustrukturyowany zostaje w oparciu o różnorodne segmenty dźwiękowe i modele pianistycznych faktur w plastycznie ukształtowanej dramaturgii napięć i odprężeń. Każde brzmienie to emocja, a nie efekty – powtarzał kompozytor. I podkreślał, że muzyka bez filozofii, bez wejścia głęboko, drogą medytacji we własne uniwersum nie ma racji bytu. I ma symbolizować światło mądrości.

Yusuke Ishii – fortepian

Japoński pianista, kompozytor i muzykolog. Urodzony w Tokio artysta rozpoczął edukację muzyczną w Kunitachi College of Music, gdzie studiował kompozycję. Przeprowadził się do Francji, aby kontynuować naukę w Conservatoire national supérieur de musique de Paris (CNSM). We Francji studiował teorię muzyki i akompaniament, uzyskując drugi dyplom ukończenia studiów wyższych (DFS) w 2010 roku. Równolegle kształcił się w zakresie gry na fortepianie w Konserwatorium w Boulogne-Billancourt. Różnorodna kariera muzyczna Japończyka stanowi przykład modelu artystyczno-naukowego: Yusuke Ishii jest pianistą, którego wirtuozeria i wizja znajdują się na równi z intelektualną głębią i ciekawością kulturową. Dzięki jego działaniom cały czas poznajemy mniej popularne i zaniedbywane karty historii muzyki współczesnej.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Współorganizatorzy

Muzeum
Sztuki i Techniki
Japońskiej Manggha

Akademia Muzyczna
im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

80
LAT

AMBASADA
REPUBLIKI LITEWSKIEJ
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Lithuanian
Culture
Institute

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

KINOTEKA

Patroni medialni

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiesto.

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświaty i powidoki

Stefan Wesołowski /
Song of the Night Mists

Gdańsk — 22 listopada 2025

Stefan Wesołowski / *Song of the Night Mists*

22 listopada (sobota) — 19.00

Centrum Świętego Jana
Nadbałtyckie Centrum Kultury
ul. Świętojańska 50
Gdańsk

Program koncertu

Stefan Wesołowski (ur. 1985)

Materiał z albumu
Song of the Night Mists
(2025)

Wykonawcy:

Anna Paśić
harfa

Olga Anna Markowska
wiolonczela

Maja Miro
flety

Oliwier Andruszczenko
klarnet basowy

Hubert Zemler
perkusja

Piotr Wesołowski
organy, portatyw

Stefan Wesołowski
fortepian, skrzypce,
instrumenty elektroniczne

Stefan Wesołowski / *Song of the Night Mists*

Eufonia, z greki *εὐφωνία*, czyli zgodność dźwięków, odnosi się do harmonii, ładu i przyjemności słuchania¹. Oznacza brzmienia, które nas poruszają, otwierają na pogłębianie doświadczenia rzeczywistości. Pluralną formę tego pojęcia, eufonie, można natomiast rozumieć jako metaforę różnorodnych, choć dialogujących ze sobą języków dźwięku: wielu tradycji, form ekspresji i idiomów, które – zamiast się wykluczać – wzajemnie się wzmacniają.

Właśnie w takie rozumienie eufonii jako zjawiska wielogłosowego i postklasycznego, a zarazem estetycznego, wpisuje się twórczość Stefana Wesołowskiego. Jego najnowszy album *Song of the Night Mists* (2025), wydany przez brytyjską wytwórnię Unheard of Hope, jest tego dobitnym przykładem. Kompozytor (zarazem skrzypek) myśli o muzyce w sposób otwarty i niehierarchiczny, tworząc brzmienia na przecięciu muzyki współczesnej i ambientu, a w jego utworach klasyczne instrumentarium (np. fortepian, flet, trąbka, organy) współlistnieje z syntezatorami analogowymi czy nagraniami terenowymi.

Wesołowski czerpie z wielu idiomów, inspirowany Richardem Wagnerem, Karolem Szymanowskim, niewątpliwie także twórczością Aphexa Twina czy literaturą niemieckiego prozaika Winfrieda G. Sebald. Jednocześnie osadza *Song of the Night Mists* w fizycznym niemal doświadczeniu przestrzeni, przywołując np. nagrania z Tatr, gdzieś z pogranicza polsko-słowackiego, czy brzmienie kościelnych organów.

W *Song of the Night Mists* nie brakuje nawiązań do *musique concrète* w postaci sampli z dźwiękami strumienia, odgłosami kroków na śniegu, szumu wiatru, trzasku pękającego lodu czy najprawdziwszej lawiny. Wydaje się, że brzmienia te pozbawione są elementu ludzkiego, ale jest on obecny *implicite*: to człowiek może w pełni docenić majestat przyrody, jak uczynił to Kazimierz Przerwa-Tetmajer, którego wiersz *Melodia mgieł nocnych* z tomiku *Poezje. Seria druga* (1894) stał się inspiracją do tytułu albumu Wesołowskiego.

Song of the Night Mists zamyka trylogię zawierającą album z wagnerowsko brzmiącym tytułem *Liebestod* (2014) oraz *Rite of the End* (2017), którego tytuł przywodzi na myśl *The Rite of Spring* (*Święto wiosny*) Igora Strawińskiego. Na *Song of the Night Mists* składa się pięć utworów, z których każdy operuje własną narracją dźwiękową, tworząc zarazem – w relacji z pozostałymi – emocjonalny pejzaż pełen napięcia i duchowości. To melanz tradycyjnego instrumentarium z elektroniką i eksperymentalnym podejściem do formy i przestrzeni, niejako manifest eufonii w pluralnej postaci.

Wesołowski bez zbędnego nadmiaru, wręcz subtelnie, precyzyjnie balansując wielowarstwowe brzmienia, opowiada o pięknie przyrody, co uwypukla tytułami kompozycji zaczerpniętymi z języka geologii. *Core* wprowadza słuchacza w nastrój ambientu, konsekwentnie budując dramatyzm przebiegu, tonowany spokojnym brzmieniem fortepianu, a podsycany niepokojącymi interwencjami trąbki. Utwór *Peak* ociera się o brzmienia industrialne, a *Glacial Troughs* i *Stalagmite* przywracają omalże hipnotyzującą atmosferę. *Wilhelm Tombeau* to monumentalny, prawie trzynastominutowy utwór z organami, będący emocjonalną, niezwykle osobistą wypowiedzią kompozytora. Finalne, nagłe ucięcie dźwięku sprawia wrażenie wybudzenia z transu, nieoczekiwanego powrotu ze świata zadumy czy muzycznej podróży.

Kompozytor na koniec *Song of the Night Mists* proponuje więc ciszę, ale jednocześnie nie traktuje dźwięków jako jej ornamentu czy estetycznej dekoracji: brzmienia pozostają dla niego medium umożliwiającym chwilę refleksji i kontemplacji. W tym sensie jest twórcą eufonicznym, rozumiejącym pojęcie eufonii nie jako oczywistość, lecz jako coś, co trzeba odkrywać na nowo. *Song of the Night Mists* to właśnie taka propozycja intymnych omalże poszukiwań i budowania eufonii z napięć oraz nieoczywistych, niebanalnych współbrzmień.

AGP

¹ Zob. A. Jarzębska, *Z dziejów myśli o muzyce. Wybrane zagadnienia teorii i analizy muzyki tonalnej i posttonalnej*, Kraków 2002, s. 25, 31.

Anna Paśić

– harfa

archiwum prywatne artystki

Harfistka i kompozytorka mieszkająca w Warszawie. Zagrała podczas MÓZG Festival (Bydgoszcz), Ravekjavik (Łódź), W Brzask

x Ephemera (Warszawa), a także podczas live streamu dla Radia Lola. W 2024 roku otwierała wieczór przed warszawskimi koncertami Mary Lattimore (Stany Zjednoczone) oraz Piernikowskiego. Niewątpliwym wpływ na twórczość harfistki ma jej dotychczasowa współpraca z artystami, takimi jak Ben Frost (*Fortitude, Raised by Wolves*), Stefan Wesołowski (*Minghun, Wolf, Love Express. Zaginięcie Waleriana Borowczyka*) i Piotr Kurek (*Smartwoods*).

Olga Anna Markowska

– wiolonczela

Malwina Majer

Polska artystka interdyscyplinarna, multi-instrumentalistka i kompozytorka. Absolwentka Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia

w Łomży oraz Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. W swojej praktyce muzycznej łączy brzmienia instrumentów akustycznych, takich jak wiolonczela czy cytra, z elektroniką, tworząc emocjonalne, immersyjne kompozycje dźwiękowe. Jej solowe wydawnictwa – EP *Thrills* (2024) oraz debiutancki album *ISKRA* (2025) – eksplorują tematy pamięci, tożsamości i relacji człowieka z naturą.

Maja Miro

– flety

Daria Szczygiel

Multiflecistka, spiritus movens wydarzeń kulturalnych, twórczyni muzyki improwizowanej, teatralnej i filmowej. Specjalizuje

się w grze na poprzecznych fletach historycznych. Tworzy projekty sytuujące flet traverso i instrumenty dawne w różnorodnych kontekstach współczesnych. Gra także na nietypowych fletach, w tym na instrumentach stworzonych przez siebie (perfect kisser, flety papierowe). Jest współzałożycielką i muzykiem zespołu instrumentów historycznych Silva Rerum arte. Pełni także funkcję kuratorki festiwalu Cappella Angelica w bazylice Mariackiej w Gdańsku.

Oliwier Andruszczenko

– klarnet basowy

Ela Bednarek

Klarnecista, saksofonista, multi-instrumentalista. Lider grupy Bum Bum Orkestar, solista Filharmonii Dowcipu. Jest laureatem wielu konkursów

solowych i kameralnych. Od 2009 roku współpracuje ze Związkiem Kompozytorów Polskich. Jest zaangażowany w produkcje muzyczne jako muzyk sesyjny, współpracuje na stałe z teatrami. Od 2019 roku występuje w projekcie *Leśna muzyka* z Dawidem Podsiadłą, z którym to projektem w roku 2023 otrzymał nagrodę Fryderyk.

Hubert Zemler

– perkusja

Krzysztof Pawłowski
[] Perkusista,
kompozytor,
producent
muzyczny,
improvizator,
performer
i edukator.
Absolwent
Akademii

Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie (obecnie Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina). Swobodnie przemieszcza się pomiędzy muzycznymi kategoriami i nurtami w sztuce. Ceniony interpretator muzyki nowej, perkusista jazzowy, autor albumów solowych z pogranicza awangardy, elektroniki i muzyki etnicznej oraz twórca ścieżek dźwiękowych do filmów, animacji, sztuk teatralnych i instalacji dźwiękowych. Aktywny członek warszawskiej sceny muzyki niezależnej skupionej wokół stowarzyszenia Lado ABC.

Piotr Wesołowski

– organy, portatyw

Agata Schreyner
[] Pianista,
kompozytor,
aranżer. Edukację
muzyczną
w zakresie
fortepianu
i organów ukończył
w Gdańsku,
udzielając

się równolegle w trójmiejskich zespołach jazzowych. Popularyzował gdańskie carillony, grając recitale z wież kościoła św. Katarzyny i Ratusza Głównomiejskiego. Po przeprowadzce do Krakowa poświęcił się w pełni tworzeniu własnej muzyki i występom na scenie jazzowej. Od 13 lat jako muzyk sesyjny tworzy głównie w studiach nagraniowych dla różnych producentów (m.in. ITI, Polskie Radio, HBO, Netflix).

Stefan Wesołowski

– fortepian, skrzypce,
instrumenty elektroniczne

Ala Wesołowska
[] Kompozytor,
skrzypek, artysta
dźwiękowy.
Pochodzi
z Gdańska,
a kształcił się
m.in. w Académie
Musicale de
Villecroze we

Francji. W swojej twórczości swobodnie porusza się pomiędzy tradycyjną formą a brzmieniowym eksperymentem, łącząc klasyczne instrumentarium z nowoczesnym podejściem do kompozycji. Album *Liebestod* przyniósł mu uznanie krytyków dzięki wyjątkowej emocjonalnej intensywności, a *Rite of the End*, poza entuzjastycznymi recenzjami w międzynarodowej prasie, został także uznany za najlepszą płytę 2017 roku w Polsce i przyniósł artyście nominację do Paszportu „Polityki”.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Nadbałtyckie
Centrum Kultury
Gdańsk

Instytucja Kultury Samorządu
Województwa Pomorskiego

Mecenas

Partner strategiczny

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

Patroni medialni

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO
_ O X

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Odbicia: Dvořák / Knapik

Warszawa — 23 listopada 2025

Odbicia: Dvořák / Knapik

23 listopada (niedziela) — 18.00

Filharmonia Narodowa
Sala Koncertowa
ul. Jasna 5
Warszawa

Honorowy patronat: Jego Ekscelencja Břetislav Dančák,
Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Republiki Czeskiej
w Rzeczypospolitej Polskiej

Program koncertu

Antonín Dvořák

(1841–1904)

IX Symfonia e-moll

Z Nowego Świata op. 95

(1893)

Adagio. Allegro molto

Largo

Molto vivace

Allegro con fuoco

* * *

Eugeniusz Knapik

(ur. 1951)

Beauty Radiated in Eternity

na chór i orkiestrę

(2012)

słowa: Hafiz Shirazi (1320–1389)

przekład słów na język angielski:

Mahmood Jamal (1948–2020)

Wykonawcy:

Chór i Orkiestra Symfoniczna

Filharmonii Śląskiej

Eugene Tzigane

dyrygent

Jarosław Wolanin

kierownik artystyczny chóru

Odbicia: Dvořák / Knapik

Antonín Dvořák, IX Symfonia e-moll „Z Nowego Świata” op. 95 (1893)

U szczytu swej kariery, w latach 1892–1895, Antonín Dvořák objął funkcję dyrektora nowojorskiego National Conservatory of Music. Związane z tą nominacją nadzieje Amerykanów ziściły się z nawiązką: czeski mistrz nie dość, że tchnął nowe życie w pedagogikę muzyczną Stanów Zjednoczonych, to jeszcze skomponował pierwsze „amerykańskie” arcydzieła muzyczne – obok *Kwartetu smyczkowego F-dur* op. 96 (1893) i *Koncertu wiolonczelowego h-moll* op. 104 (1894) należy do nich *IX Symfonia e-moll „Z Nowego Świata”* op. 95 (1893).

Powstała ona w miasteczku Spillville (w stanie Iowa), gdzie latem 1893 roku Dvořák wraz z rodziną spędził idylliczne wakacje w kolonii czeskich emigrantów. Symfonia wyrasta z jego zachwyty otwartymi przestrzeniami prerii amerykańskich, które podziwiał w trakcie podróży z Nowego Jorku. Ale w silniejszym jeszcze stopniu jest ona próbą rozpoznania ducha rodzącej się wówczas kultury amerykańskiej. Zdaniem Dvořáka muzyka Nowego Świata, na wzór europejskich szkół narodowych, powinna czerpać z folkloru, czyli przede wszystkim z pieśni *negro spirituals* (które śpiewał dlań czarnoskóry student Harry T. Burleigh – w progi nowojorskiej uczelni mogli wstępować wszyscy, niezależnie od płci i koloru skóry) oraz pieśni Indian. Ku swemu zaskoczeniu Dvořák odkrył, że w obu tych rdzennych tradycjach występuje skala pentatoniczna. Nic dziwnego, że zabarwia ona też tematy jego dzieła.

Ta najsłynniejsza z symfonii Dvořáka jest wyjątkowa także pod względem sztuki kompozytorskiej, zastosował w niej bowiem Dvořák technikę cykliczną: główny temat części pierwszej powraca w każdym kolejnym ogniwie. A przed finałową kodą przypomniane zostają myśli wszystkich trzech części wcześniejszych (przy czym, jeśli chodzi o *Largo*, Dvořák nie cytuje tematu, lecz poprzedzający go tajemniczy wstęp akordowy).

Nowojorska premiera 16 grudnia 1893 roku była największym triumfem w karierze Dvořáka. Niekończące się owacje wybuchały po każdej części. Wkrótce potem *IX Symfonia* wybrzmiewała w salach koncertowych całego świata.

*

Eugeniusz Knapik, *Beauty Radiated in Eternity* (2012)

W tej chóralnej kantacie Eugeniusz Knapik sięgnął po poezję Hafiza, perskiego mistyka, który od czasów Goethego i wprowadzonego przezeń pojęcia *Weltliteratur* fascynuje Europejczyków pragnących odnaleźć za zasłoną egzotyizmu pewne uniwersalne i ożywcze porządki duchowe. Słuchacz polski pomyśli też z pewnością o Szymanowskim – nie tylko o jego dwóch cyklach pieśni do słów Hafiza, ale także o *III Symfonii* do słów innego sufickiego poety, Dżalaluddina Rumiego. Nowy romantyzm Knapika jest w istocie nawiązaniem, w nowych warunkach i na własnych zasadach, do ekstatycznej mistyki muzycznej początków XX wieku – Mahlera, Skriabina, Szymanowskiego.

Tekst Hafiza mówi o pięknie jako emanacji miłości pociągającej ku Bogu anioły i człowieka, o ile ten ostatni gotów jest poddać się boskiemu impulsowi i zrezygnować z buntowniczego rozumu, który zamiast jednoczyć, kusi swą władzą i izoluje od źródła bytu. Półgodzinna, jednocześnie kompozycja Knapika składa się z trzech faz wewnętrznych. Poemat jest w całości zaprezentowany już w fazie pierwszej, rozpoczynającej się jakby od nabrania wiatru w żagle, trzykrotnym zatoczeniem coraz to szerszego kręgu (z trzykrotnym powrotem motywu inicjalnego). Na tle isticie klimtowskiego bogactwa kształtów i barw wyróżnia się skromna i smutna muzyka strofy mówiącej o pułapce rozumu. W instrumentalnej fazie środkowej, utrzymanej w stylu bezwzględnej *moto perpetuo*, ujawnia się nieludzki mechanizm świata oderwanego od transcendentnego źródła (na początku tej fazy pojawiają się akordy dwunastodźwiękowe, symbolizujące tu jałowe spekulacje muzyki XX wieku). Faza końcowa przychodzi po katastrofie fazy drugiej. Powracają w niej (jako wspomnienie, przestroga, marzenie, wizja odnowy?) fragmenty wiersza Hafiza, przy czym muzyka odwraca tok narracyjny fazy pierwszej: najpierw pojawia się strofa o rozumie, na koniec zaś – ekstatyczna pochwała boskiej Miłości i Piękna. Te dwa słowa, BEAUTY + LOVE, Knapik wyróżnia w partyturze majuskułą.

Marcin Trzęsiok

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Śląskiej

Orkiestra działa nieprzerwanie od 1945 roku. Od samego początku działalności brała udział w wielu polskich i zagranicznych festiwalach muzycznych. Zespół dokonał światowych prawykonań ponad 80 utworów oraz odbył ponad 200 tras zagranicznych, koncertując w całej Europie, a także w Japonii, Korei Południowej i Tajwanie. W dorobku płytowym orkiestry znajduje się ponad 40 nagrań dla polskich i światowych wytwórni. Ogromnym dokonaniem fonograficznym zespołu stały się nagrania wszystkich dzieł symfonicznych, wokально-orkiestrowych i kantatowo-oratoryjnych Karola Szymanowskiego.

Eugene Tzigane – dyrygent

Neda Navae

Dyrygent wyróżniający się swoim kunsztem i magnetyczną osobowością, doceniany za szeroki zakres stylistyczny wykonywanego repertuaru,

wyraziste brzmienie i niespotykaną perspektywę interpretacyjną. Eugene Tzigane ma amerykańsko-japońskie pochodzenie, ale na miejsce zamieszkania wybrał Europę. Artysta wnosi do swojej pracy w roli dyrygenta wyjątkowy głos muzyczny, łącząc precyzję z wyobraźnią, tradycję z nieustraszoną duchem eksploracji. Jego umiejętność wydobywania z orkiestr, z którymi współpracuje, zarówno pierwotnej energii, jak i subtelnych niuansów, sprawiła, że jest jednym z najczęściej zapraszanych dyrygentów gościnnych przez czołowe zespoły na czterech kontynentach.

Chór Filharmonii Śląskiej

Jest jednym z najdłużej działających chórów filharmonicznych w Polsce, powstał w 1974 roku z inicjatywy Karola Stryji. W swoim repertuarze ma kilkaset dzieł z towarzyszeniem orkiestry oraz setki utworów muzyki a cappella. Do najsłynniejszych dokonań Chóru Filharmonii Śląskiej można zaliczyć pierwsze w Polsce prezentacje *Snu Geroncjusza* Edwarda Elgara i *Koncertu na chór* Alfreda Schnittkego oraz pierwsze w kontekście liturgicznym wykonanie *Missa pro pace* Wojciecha Kilara. Chór utrwalił na płytach wszystkie wokalnie-instrumentalne dzieła Karola Szymanowskiego i niektóre arcydzieła chóralne Henryka Mikołaja Góreckiego.

Jarosław Wolanin – I dyrygent i kierownik artystyczny chóru

 Karol Fatyga

Od 2001 roku związany zawodowo z Chórem Filharmonii Śląskiej, od 2009 roku jako kierownik artystyczny i dyrygent zespołu. Z chórem tym

dokonał wielu prawykonań najnowszej muzyki polskiej. Jarosław Wolanin koncertuje zarówno w Polsce, jak i za granicą, występując w Niemczech, Czechach i Francji. W 2014 roku został odznaczony Srebrną Odznaką Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego, a w roku 2020 – Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Jest doktorem sztuki w zakresie dyrygentury.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

FILHARMONIA
ŚLĄSKA IM. H.M.
GÓRECKIEGO

FILHARMONIA
OPOLSKA
im. Józefa Elsnera

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

KINOTEKA

Patroni medialni

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Hatti Vatti / Zeit

Warszawa — 25 listopada 2025

Hatti Vatti / Zeit

25 listopada (wtorek) — 20.00

Klub Niebo
Sala Koncertowa
ul. Nowy Świat 21C
Warszawa

Program koncertu

Hatti Vatti

Materiał z albumu *Zeit*
(2024)

Wykonawcy

Hatti Vatti:

Piotr Kaliński
elektronika

Piotr Chęcki
saksofon

Paweł Stachowiak
gitara basowa

Rafał Dutkiewicz
perkusja

Hatti Vatti / Zeit

Ubiegłoroczna płyta projektu Hatti Vatti nieprzypadkowo nosi tytuł *Zeit*. Zawiera bowiem muzykę tworzoną jakby poza czasem. A jej motorem napędowym jest polska specjalność – jazz.

Kiedy w połowie lat 80. w belgijskim mieście Ghent Renaat Vandepapeliere i Sabine Maes zakładali niezależną wytwórnię R&S, mającą wydawać muzykę taneczną, na pewno nie spodziewali się, że pod koniec dekady stanie się ona forpocztą muzycznej rewolucji, która dała nam techno, IDM i ambient. To właśnie w jej katalogu pojawiły się pierwsze nagrania takich artystów, jak Joey Beltram, Aphex Twin, Biosphere czy Model 500, które zdefiniowały nowoczesną wersję klubowej elektroniki. Po kilkuletniej przerwie, na początku XXI wieku, R&S wznowiło działalność w Londynie, koncentrując się na rodzącej się wtedy scenie bass music, czego efektem były płyty Jamesa Blake’a, Nicolasa Jaara czy Djrum. W zeszłym roku do tego prestiżowego grona dołączył pierwszy polski artysta – Hatti Vatti.

Pod szyldem tym kryje się działający w Gdańsku producent i muzyk Piotr Kaliński, który zaczynał od klubowej elektroniki, wyrastającej z dubstepu i dub-techno. Jako Hatti Vatti zadebiutował w 2009 roku, ale pierwszy album wydał dopiero cztery lata później. O ile *Algebra* była efektem dźwiękowych wojaży artysty po Bliskim Wschodzie, o tyle *Worship Nothing* koncentrował się wokół bardziej klubowych odmian dubu. Z kolei *Szum* eksplorował rejony podszytego glitchem IDM-u.

Aby zaprezentować materiał z ostatniego z tych albumów na żywo, Kaliński zaangażował do współpracy dwóch jazzowych muzyków – basistę Pawła Stachowiaka i perkusistę Rafała Dutkiewicza. Zespołowe granie tak spodobało się gdańskiemu twórcy, że postanowił pójść za ciosem i stworzyć materiał na nową płytę Hatti Vatti w tej właśnie formule. Tak też się stało, a poza wspomnianą sekcją rytmiczną do muzyków dołączył saksofonista Piotr Chęcki.

– Musiałem tworzyć szkielety utworów z pilotowymi partiami niektórych instrumentów. Później je usuwałem, a zespół dogrywał swoje pomysły w dane miejsce na bazie wcześniejszych luźnych koncepcji. Przypominało to bardziej redukcję niż dodawanie kolejnych dźwięków, co jest ciekawym rozwiązaniem, bo na ogół działa się odwrotnie: dogrywa się różne partie – tłumaczy Kaliński w serwisie Soundrive¹.

Kiedy materiał był gotowy, gdański artysta wysłał go do wytwórni R&S, z której właścicielami był w kontakcie od dekady. Co jakiś czas podsyłał im swoje demówki, aż wreszcie muzyka przygotowana z trzema jazzmanami spodobała się na tyle, że postanowili ją wydać. Kolejka wykonawców czekających na płytę w R&S była spora, materiał firmowany szyldem Hatti Vatti musiał więc odczekać swoje. Trwało to aż trzy lata – i wreszcie w zeszłym roku trafił on na krążek *Zeit*.

Dziesięć znajdujących się na nim nagrań łączy różne fascynacje muzyczne Kalińskiego – od eksplorowanego wcześniej dubu, przez syntezatorowy ambient i *kosmische Musik*, po nowoczesnie pojmowany jazz. To muzyka stworzona jakby poza czasem: oto psychodeliczna partia gitary rodem z końca lat 60. spotyka tu syntezatorowe *arpeggio* wyjęte z lat 70. i japońską elektronikę z lat 80., a wszystko to dzieje się w ramach jednej kompozycji. Do tego większość utworów ma rozwichrzoną strukturę, łącząc odmienne rytmy, brzmienia i nastroje. Mimo to muzyka zachowuje spójny charakter.

– Nigdy nie chciałem nagrać płyty, w której jazz łączy się z elektroniką na prostym poziomie. Takie rzeczy były już w latach 90. i zupełnie nie przetrwały próby czasu. Sam chciałem stworzyć coś, co będzie – przynajmniej dla mnie – zmianą myślenia i słuchania dzięki czerpaniu zewsząd inspiracji – podkreśla Kaliński w serwisie Going. More².

Sensację, jaką wywołało w polskim światku nowej muzyki wydanie *Zeit* w R&S, można porównać z tą, jaka stała się udziałem debiutu Skalpela w barwach Ninja Tune dwie dekady temu. I wtedy, i teraz motorem napędowym sukcesu okazał się polski jazz.

Paweł Gzyl

¹ Hatti Vatti: Gatunki muzyczne są archaiczne, wywiad Jarosława Kowala z Piotrem Kalińskim, 04.12.2024, Soundrive, <https://soundrive.eu/pl/article/5717/hatti-vatti-gatunki-muzyczne-sa-archaiczne> (dostęp: 11.08.2025).

² Hatti Vatti w legendarnej wytwórni, z trójką muzyków u boku i świeżymi pomysłami. Skąd te zmiany?, wywiad Stanisława Brysia z Hatti Vatti, 12.12.2024, Going. More, <https://goingapp.pl/more/hatti-vatti-zeit-wywiad-2024-rs-records/> (dostęp: 11.08.2025).

Piotr Kaliński

– elektronika

☐ Kasper Krzątowski

Piotr Kaliński (elektronika, gitara, produkcja) – aka Hatti Vatti – to jeden z najciekawszych i najbardziej rozpoznawalnych twórców muzyki elektronicznej

w Polsce. Zaprosił do studia nagraniowego instrumentalistów ze świata polskiego jazzu, by razem z nim improwizowali na podstawie jego kompozycji. Rafał Dutkiewicz (perkusja), Paweł Stachowiak (gitara basowa) i Piotr Chęcki (saksofon) to muzycy znani ze współpracy z takimi zespołami jak EABS i Skalpel czy też ze Sławkiem Jaskułke. Ich spotkanie zaowocowało eklektycznym materiałem wymykającym się wszelkim określeniom gatunkowym – można tu usłyszeć echa japońskiej sceny ambient, krautrocka, jazzu i UK bassu.

Piotr Chęcki

– saksofon

☐ Sisi Cecylia

Saksofonista, kompozytor i producent, którego pasją jest eksploracja granic brzmienia. Chęcki tworzy charakterystyczny styl, w którym

saksofon często pojawia się w nieoczekiwanych, innowacyjnych kontekstach. Znany jest również ze współpracy z takimi artystami i projektami, jak Nene Heroine, Algorhythm, Wojtek Mazolewski, Sławek Jaskulke i Hinode Tapes.

Paweł Stachowiak

– gitara basowa

☐ Ola Bodnarus

W ciągu ostatniej dekady Wuja HZG – właściwie Paweł Stachowiak – stał się ważnym ogniwem łączącym polską scenę jazzową i hiphopową,

przyczyniając się do powstania prawie sześćdziesięciu albumów jako basista oraz producent. Znany ze współpracy z takimi zespołami, jak EABS, Błoto, Siema Ziemia czy Lumbago.

Rafał Dutkiewicz

– perkusja

☐ Jowita Śleszczyńska

Perkusista. Absolwent nowojorskiej uczelni Drummers Collective. Uczył w szkole Drum Academy. Laureat konkursu Drum Fest

w Opolu w 2013 roku. Współpracował z takimi artystami, jak Skalpel, Wojtek Mazolewski Quintet, Sonar Soul, Paulina Przybysz, Brodka i wielu innych. Doceniany za autorski styl i wszechstronność artystyczną.

☐ Aneta Bursiewicz

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

Patroni medialni

TVP
KULTURA

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Posłańcy: Bach /
Schubert / Čiurlionis

Warszawa — 27 listopada 2025

Posłańcy: Bach / Schubert / Čiurlionis

27 listopada (czwartek) ——— 19.30

Filharmonia Narodowa
Sala Koncertowa
ul. Jasna 5
Warszawa

Honorowy patronat: Jego Ekscelencja Valdemaras Sarapinas,
Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Republiki Litewskiej
w Rzeczypospolitej Polskiej

Program koncertu

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis
(1875–1911)

Kwartet smyczkowy c-moll

aranżacja:

Vilhelmas Čepinskis (ur. 1977)
(1901/2022)

Allegro moderato

Andante

Menuetto

Johann Sebastian Bach
(1685–1750)

Koncert klawesynowy d-moll

BWV 1052

wykonanie na fortepianie
(1736)

Allegro

Adagio

Allegro

Franz Schubert
(1797–1828)

Kwartet smyczkowy d-moll

Śmierć i dziewczyna

aranżacja:

Gustav Mahler (1860–1911)
(1824/1896)

Allegro

Andante con moto

Scherzo: Allegro molto

Presto

Wykonawcy:

Litewska Orkiestra Kameralna

Siergiej Kryłow

dyrygent

Lukas Geniušas

fortepian

Posłańcy: Bach / Schubert / Čiurlionis

Rozpoczynający koncert *Kwartet smyczkowy c-moll* Mikalojusa Konstantinasa Čiurlionisa (1875–1911) wprowadza nas w świat tego niezwykle interesującego, choć mało znanego litewskiego malarza, kompozytora, dyrygenta chóralnego i literata, którego 150. rocznicę urodzin obchodzimy w tym roku. Choć był on związany przede wszystkim z Litwą, Polska również odegrała istotną rolę w jego życiu. Uczył się w szkole muzycznej księcia Michała Mikołaja Ogińskiego (wnuka słynnego Michała Kleofasa) w Plungianach na Żmudzi. Dzięki wsparciu finansowemu księcia kontynuował naukę w Instytucie Muzycznym w Warszawie (1894–1899) pod kierunkiem Antoniego Sygietyńskiego i Zygmunta Noskowskiego. W Warszawie studiował również malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych (1904–1906) u Ferdynanda Ruszczycy i Konrada Krzyżanowskiego, nawiązał wówczas bliskie kontakty z polskim środowiskiem artystycznym, m.in. z Eugeniuszem Morawskim, również kompozytorem i malarzem. Co ciekawe, dopiero w wieku 30 lat Čiurlionis (pol. Mikołaj Konstanty Czurlanis) nauczył się języka litewskiego, częściowo dzięki swojej narzeczonej, litewskiej pisarce Sofii Kymantaitė. Dzisiaj to przede wszystkim na Litwie zachowana została pamięć o tym wybitnym malarzu i muzyku z przełomu XIX i XX wieku, uważanym za jedną z czołowych postaci litewskiej kultury.

Čiurlionis, autor prawie 400 utworów muzycznych i 300 obrazów, tworzył sztukę wykraczającą poza granice gatunków, przenosząc struktury muzyczne na płótno i przekształcając swoje malarskie wizje w dźwięki. Najbardziej znany jest z poematów symfonicznych *W lesie* i *Morze*. Wśród jego kompozycji kameralnych szczególnie miejsce zajmuje *Kwartet c-moll* (zaaranżowany na orkiestrę smyczkową przez Vilhelmasa Čepinskisa), z klasycyzującymi częściami skrajnymi i nostalgiczną częścią wolną z ekspresyjną linią melodyczną naszkicowaną na tle gęstego, nasyconego chromatyką akompaniamentu.

Kolejne pozycje w programie wieczoru to utwory dobrze znane miłośnikom muzyki, należące do żelaznego kanonu muzycznego. *Koncert klawesynowy d-moll* BWV 1052 (1738) Johanna Sebastiana Bacha (1685–1750), często wykonywany także na fortepianie, jest jednym z jego najbardziej imponujących dzieł w tym gatunku, olśniewając niezwykłą energią i siłą już od pierwszych taktów. Części skrajne, przypominające koncerty Vivaldiego (zwłaszcza *Koncert skrzypcowy D-dur „Il grosso mogul”*, RV 208) otwierają unisonowe ritornella, które rozwijają się w błyskotliwe dialogi solisty z orkiestrą. Środkowe *Adagio* wprowadza nastrojową, melancholijną aurę, kontrastującą z dynamicznym finałem.

Słynny *Kwartet smyczkowy d-moll „Śmierć i dziewczyna”* Franza Schuberta (1797–1828) powstał w okresie, gdy kompozytor, choć jeszcze młody, był już poważnie chory i czuł zbliżający się koniec. Wybitny twórca pieśni romantycznej wykorzystał w drugiej części utworu swój własny *Lied*, skomponowany kilka lat wcześniej do tekstu Matthiasa Claudiusa, który nadał tytuł całemu dziełu. Walka między życiem a śmiercią znajduje odzwierciedlenie w utworze poprzez silne kontrasty tempa, rytmu i tonacji, a finałowa tarantella – pełna synkop i nagłych zwrotów – przywodzi na myśl taniec śmierci. Wartość utworu docenił Gustav Mahler, który 70 lat po jego powstaniu zaaranżował go na orkiestrę smyczkową.

Mimo że wszystkie utwory zawarte w programie wieczoru zostały skomponowane w różnych epokach i reprezentują różne konwencje stylistyczne, charakteryzują się one wysokim stopniem ekspresji. Żadne z prezentowanych dzieł nie pozostawi słuchacza obojętnym ze względu na napięcie, które się w nich kumuluje – budowane stopniowo lub pojawiające się niczym gwałtowna burza. Zakres emocji jest ogromny – niepohamowana radość, która może być apoteozą życia, zestawiona jest z refleksją nad śmiercią. Jest tu zarówno światło, jak i cień.

Jolanta Guzy-Pasiak

Litewska Orkiestra Kameralna

Litewska Orkiestra Kameralna (LCO, założona w 1960 roku przez Sauliusa Sondeckisa) jest uznawana za jedną z najlepszych i najbardziej uznanych na świecie litewskich orkiestr. Odbывая się od wielu lat trasy koncertowe LCO, ambasadora litewskiej kultury muzycznej, objęły całą Europę,

dotarły zarówno do obu Ameryk, jak i na Kubę, do Egiptu, Republiki Południowej Afryki, Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Australii, Tajwanu, Japonii, Chin, Kostaryki i Libanu. Litewska Orkiestra Kameralna nagrała ponad sto płyt winylowych i CD obejmujących szeroki repertuar.

Siergiej Kryłow – dyrygent

Tomas Juskaitis

Żywiolowa muzykalność, głęboki liryzm i urzekające piękno dźwięku to wszystkie cechy, które zapewniły Siergiejowi Kryłowowi

miejsce wśród najbardziej docenianych wykonawców naszych czasów. Za wybitny wkład w rozwój sztuki muzycznej Kryłow otrzymał liczne nagrody. W 2022 roku Litewska Filharmonia Narodowa uhonorowała go w sposób szczególny, przyznając mu insygnia honorowe I stopnia „W służbie muzyce”. Od 2008 roku Kryłow pełni funkcję dyrektora artystycznego i głównego dyrygenta Litewskiej Orkiestry Kameralnej, z którą zagrał ponad 200 koncertów na całym świecie.

Lukas Geniušas – fortepian

Max Ardeev

Doceniony przez „The Guardian” za błyskotliwość i dojrzałość, Lukas Geniušas wyraźnie odróżnia się na tle pozostałych przedstawicieli swojego pokolenia.

Artysta słynie z elektryzującego kunsztu i wyrazistej osobowości. Geniušas występuje z recitalami w najbardziej prestiżowych salach koncertowych i jest zapraszany do współpracy przez czołowe orkiestry z całego świata. Obszerna i ciesząca się uznaniem krytyków dyskografia przyniosła mu takie nagrody, jak Płyta Roku w kategorii pieśni przyznana zarówno przez „Diapason”, jak i „Gramophone”.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

AMBASADA
REPUBLIKI LITEWSKIEJ
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

KINOTEKA

Patroni medialni

TVP
KULTURA

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobeasy.pl

PORTAL
PRESTO

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Pasja: Penderecki

Warszawa — 28 listopada 2025

Pasja: Penderecki

28 listopada (piątek) — 19.30

Filharmonia Narodowa
Sala Koncertowa
ul. Jasna 5
Warszawa

Honorowy patronat: Jego Ekscelencja Wasyl Bodnar, Ambasador
Nadzwyczajny i Pełnomocny Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej

Program koncertu

Krzysztof Penderecki (1933–2020)

Pasja według św. Łukasza

(*Passio et Mors Domini Nostri*

Iesu Christi secundum Lucam)

na trzy głosy solowe, recytatora,

chór chłopięcy, trzy chóry

mieszane i orkiestrę

libretto: Krzysztof Penderecki –

na podstawie Ewangelii według

św. Łukasza, psalmów, Lamentacji

Jeremiasza, Ewangelii według

św. Jana (fragmenty przekładów

w języku łacińskim) i tekstów

liturgicznych z Mszału Rzymskiego

z 1949 roku

(1966)

Część I

O Crux, ave

Et egressus ibat

Deus, Deus meus

Domine, quis habitabit

Adhuc eo loquente ecce turba

Ierusalem, Ierusalem

Ut quid, Domine

Comprehendentes autem

eum duxerunt

Iudica me, Deus

Et viri, qui tenebant illum

Ierusalem, Ierusalem

Miserere mei, Deus

Et surgens omnis multitudo

Część II

...et in pulverem mortis

Popule meus

...ibi crucifixerunt eum

Crux fidelis

...in pulverem mortis

Et stabat populus spectans

Unus autem de his

Stabant autem iuxta crucem

Stabat Mater dolorosa

Erat autem fere hora sexta

In te, Domine, speravi

Wykonawcy:

**Chór i Orkiestra Filharmonii
im. Karola Szymanowskiego
w Krakowie**

Chór Polskiego Radia – Łusławice

**Chór Chłopięcy Filharmonii
Krakowskiej**

**Ukraiński Chór Chłopięcy
i Dziewczęcy Filharmonii
Krakowskiej**

Maciej Tworek

dyrygent

Iwona Hossa

sopran

Mariusz Godlewski

baryton

Artur Janda

bas

Krzysztof Gosztyła

narrator

Janusz Wierzgacz

przygotowanie Chóru Filharmonii

im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

Dawid Ber

przygotowanie Chóru Polskiego Radia –

Łusławice

Lidia Matynian

przygotowanie Chóru Chłopięcego

Filharmonii Krakowskiej

Olena Yatskulynets

przygotowanie Ukraińskiego

Chóru Chłopięcego i Dziewczęcego

Filharmonii Krakowskiej

Pasja: Penderecki

Witaj, krzyżu, jedyna nadziejo, w tym czasie męki pomnóż łask pobożnym¹

Od tego wezwania rozpoczyna się jedno z najważniejszych dzieł Krzysztofa Pendereckiego, jakim jest *Pasja według św. Łukasza*. Symbol krzyża, utożsamiany z drzewem życia, w szczególny sposób łączy się ze sferą natury, która dla kompozytora była niezwykle istotna. Twórca często mawiał, że dzieło sztuki, podobnie jak drzewo, musi być podwójnie zakorzenione – w niebie i w ziemi. Wybór gatunku pasji, która niewątpliwie kieruje nasz wzrok w stronę krzyża, nie był przypadkowy. W niej *sacrum* przeplata się z *profanum* – to, co boskie, z tym, co ludzkie. Penderecki, okrzyknięty awangardystą, wziął na warsztat ten, wydawałoby się, już wówczas przebrzmiały gatunek. Niewątpliwie miał też świadomość ciężaru tradycji, bowiem niewielu twórców muzyki miało odwagę wrócić do pasji po Johannie Sebastianie Bachu.

Dzieło Pendereckiego miało premierę w 1966 roku, w mileniu Chrztu Polski, które komunistyczna władza zignorowała. Zamówienie na kompozycję, które Otto Tomek złożył u Pendereckiego z okazji 700-lecia obchodów ukończenia budowy katedry w Münsterze (1264), nie tylko więc stanowiło artystyczne wyzwanie, lecz także stało się okazją do wysłania jasnej deklaracji w stronę władz ludowych. Poza politycznym kontekstem kompozytor zyskał też pretekst do opowiedzenia na swój sposób historii zawartej w słowach Pilata „Ecce Homo”. To nie wyłącznie opowieść o Jezusie w chrześcijańskim kontekście męki, śmierci i odkupienia, lecz także historia everymana, który staje wobec obojętności lub agresji, zarówno tłumu, jak i jednostki.

Dualizm dzieła, owo podwójne zakorzenienie, odzwierciedla się w wielu wymiarach, jak choćby w zastosowaniu różnorodnych technik kompozytorskich. Oto polifonia renesansowa przeciwstawia się technice dwunastodźwiękowej, a tradycyjne brzmienia – technikom sonorystycznym. Nie zabrakło też nawiązania do mistrza pasji, Bacha, którego nazwisko wpisane zostało w materiał dźwiękowy. Motyw B–A–C–H pojawia się jako cztery ostatnie dźwięki jednej z serii dodekafonicznych, stając się znakiem tradycji obecnym w strukturze nowoczesnego dzieła.

To jednak dramaturgia pozostaje przestrzenią, gdzie binarne opozycje ujawniają się najmocniej. Nagłe zmiany i kontrasty brzmieniowe można odczytać jako muzyczne odpowiedniki irracjonalnych zmian w ludzkiej psychice miotającej się między euforią a apatią, przerażeniem a odrętwieniem, udręką a ukojeniem. Takie zmiany emocjonalne z jednej strony są charakterystyczne dla patologicznych stanów choroby psychicznej, z drugiej mogą być wywołane długotrwałym strachem i bólem. W ten sposób Penderecki nakreślił portret głównego bohatera dramatu – cierpiącego Chrystusa. W umyśle zmęczonego i upokorzonego mężczyzny odgłosy bicia, śmiech tłumu, nawet oddech czy kroki odbijają się echem, potęgując ból zadawany z zewnątrz. Kompozytor świadomie zrezygnował z eksponowania znaków boskości Jezusa, uwypuklając człowieczeństwo postaci. Dzięki temu ta na wskroś dramatyczna, prawie filmowa struktura przeprowadza nas przez kolejne sceny ludzkiego konania, w którego centrum widzimy osobę niesłusznie oskarżoną, stojącą wobec sądu i skazaną na śmierć. Rodzi się jednak otwarte pytanie: co jest dotkliwszą karą – wyrok czy obojętność i powtarzane bezrefleksyjnie okrzyki tłumu?

W świecie tekstów kultury trudno znaleźć dzieło ukazujące człowieka w bardziej przejmujący sposób niż pasja. Penderecki, choć osadził swoją kompozycję w kontekście chrześcijańskim, nadał jej wymiar uniwersalny. To opowieść nie tylko o męce Chrystusa, lecz także o doświadczeniach XX wieku: o Auschwitz, Katyniu, konfliktach zbrojnych i o równie niebezpiecznej broni, jaką dziś bywa ostrze powszechnej mowy nienawiści. Agresja manifestuje się nie tylko w brzęku stali czy odgłosie strzału. Przemoc istnieje tu i teraz: w słowach, które ranią, w milczeniu wobec krzywdy, obojętności i w nieustannym powtarzaniu historii Jezusa, która – jak pokazuje muzyka Pendereckiego – nigdy nie przestaje być aktualna.

René Libert

¹ Przekład na język polski za: *Vexilla regis prodeunt*, w: *Gaudeamus: łaciński śpiewnik mszalny*, oprac. W. Kądziała, Warszawa 2012, s. 284.

Chór Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

Chór został założony w 1945 roku. Brał udział w wielkich uroczystościach o randze międzynarodowej, takich jak: koncert w Watykanie w 10. rocznicę pontyfikatu Jana Pawła II, koncert w Berlinie z okazji zjednoczenia Niemiec (1990), obchody 50. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego Auschwitz (1995) czy uroczystości kanonizacyjne papieża Jana XXIII oraz Jana Pawła II w Watykanie (2014). Od wielu lat chór otrzymuje wyrazy uznania publiczności, recenzentów i współpracujących z nim dyrygentów, a zagraniczne tournée zapewniły mu opinię „ambasadora kultury polskiej”.

Orkiestra Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

Rozpoczęła swą działalność w lutym 1945 roku jako pierwsza polska orkiestra symfoniczna po zakończeniu II wojny światowej. Krakowska orkiestra filharmoniczna zasłużyła się szczególnie, wykonując dzieła Karola Szymanowskiego i Krzysztofa Pendereckiego. Zespół koncertował w ponad 30 krajach (m.in. w Iranie, Japonii, Kanadzie, Korei Południowej, Libanie, Turcji, Stanach Zjednoczonych), także w ramach światowych festiwali. W dorobku orkiestry znajdują się liczne prawykonania utworów kompozytorów XX wieku.

Chór Polskiego Radia – Łusławice

Jeden z najwybitniejszych zespołów wokalnych w Polsce. Tworzą go cenieni wokaliści: ludzie młodzi, pełni energii i nieograniczonej wyobraźni oraz doświadczeni śpiewacy poruszający się w meandrach niełatwej sztuki wokalne z perfekcją i finezją. Od ponad 75 lat wykonuje repertuar obejmujący zarówno muzykę a cappella, jak i formy wokально-instrumentalne. Ma na swoim koncie prawykonania dzieł najbardziej znaczących polskich kompozytorów, m.in. Pendereckiego, Lutosławskiego, Góreckiego i Kilara.

Chór Chłopięcy Filharmonii Krakowskiej

Powstał w 1951 roku z inicjatywy pedagoga, muzyka i pasjonata w jednej osobie – Józefa Suwary. Chór Chłopięcy Filharmonii Krakowskiej występuje w salach filharmonicznych, w kościołach, dla szkół i podczas koncertów charytatywnych,

prezentując rozmaity repertuar, w tym utwory skomponowane dla zespołu. Chór był wielokrotnie zapraszany do współpracy przez polskie orkiestry. Za nagranie płyty z *Pasją według św. Łukasza* otrzymał nagrodę Grand Prix du Disque.

Ukraiński Chór Chłopięcy i Dziewczęcy Filharmonii Krakowskiej

Powstał w czerwcu 2022 roku z inicjatywy Filharmonii Krakowskiej. Główną ideą działalności chóru jest przybliżenie słuchaczom bogactwa kultury ukraińskiej oraz wspieranie więzi młodych śpiewaków z ich ojczystą tradycją. W ciągu ponad trzech lat swojej działalności zespół wziął udział w licznych prestiżowych projektach artystycznych realizowanych na scenie Filharmonii Krakowskiej. Chór odbył również wiele wyjazdów koncertowych po Polsce, a także uczestniczył w wykonaniu opery *Brundibár* Hansa Krásy.

Maciej Tworek – dyrygent

Koncertował w Europie, Azji i obu Amerykach. W 2002 roku rozpoczął dyrygencką współpracę z Krzysztofem Pendereckim. Jej owocem był m.in. udział w nagraniu z orkiestrą Sinfonia Iuventus kompletu symfonii i koncertów instrumentalnych Pendereckiego. W roku 2018, w ramach obchodów jubileuszu 85-lecia urodzin kompozytora, Maciej Tworek dyrygował *II Koncertem skrzypcowym „Metamorfozy”* z Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin w Filharmonii Berlińskiej z Anne-Sophie Mutter jako solistką, z którą następnie odbył tournée po Chinach z towarzyszeniem orkiestry Sinfonia Varsovia.

Iwona Hossa – sopran

Uznawana jest za jedną z czołowych sopranistek swojego pokolenia. Domeną artystki są przede wszystkim precyzja i możliwości techniczne jej wszechstronnego głosu, niezwykła czystość brzmienia i urzekająca barwa. Jej sztuka wokalna można podziwiać w wielu miejscach na całym świecie, gdzie niezmiennie oczarowuje publiczność i zdobywa uznanie krytyków. Dokonała wielu prawykonania utworów polskich twórców muzyki współczesnej. Nagrała 27 płyt CD i DVD. Za większość z nich otrzymała prestiżowe nagrody fonograficzne.

Mariusz Godlewski – baryton

Absolwent Akademii Muzycznej we Wrocławiu w klasie Bogdana Makala. Jest laureatem wielu konkursów krajowych i zagranicznych.

W 2002 roku zadebiutował w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie partią Peleasa w operze Claude’a Debussy’ego *Peleas i Melizanda*. Jest śpiewakiem goszczącym na wielu scenach operowych – zarówno w Polsce, jak i za granicą. W swoim repertuarze ma wiele głównych partii operowych. Artysta wykonuje również lirykę wokálną Franza Schuberta i Johanna Brahmsa oraz niemiecką i angielską muzykę baroku.

Artur Janda – bas

Jako solista występował na większości polskich scen filharmonicznych pod batutami znakomitych dyrygentów. Współpracuje m.in. z zespołem muzyki dawnej La Tempesta, z którym regularnie koncertuje i nagrywa. Ma bogaty repertuar oratoryjny. W 2018 roku za płytę *Antonio Caldara: Maddalena ai piedi di Cristo* otrzymał nagrodę Fryderyk 2018 w kategorii album roku – muzyka dawna. W latach 2019, 2020 i 2022 był nominowany do Teatralnej Nagrody Muzycznej im. J. Kiepury w kategorii najlepszy śpiewak operowy.

Krzysztof Gosztyła – narrator

Polski aktor filmowy, teatralny i dubbingowy. Od dziecka występował w filmach. Pierwszy z nich to *Do przerwy 0:1*. W pierwszej połowie lat 70. studiował w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej, ale po dwóch latach zdał na Wydział Aktorski Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie. W teatrze debiutował rolą Pana w *Operetce* Witolda Gombrowicza w reżyserii Macieja Prusa na scenie Teatru Dramatycznego w Warszawie.

Aktor teatrów w Warszawie: Dramatycznego, Teatru Scena Prezentacje, Polskiego, Teatru na Woli, Teatru Muzycznego „Roma”, Narodowego, Teatru Wielkiego, Ateneum, Żydowskiego i Teatru Rampa, oraz teatrów krakowskich: Bagatela i Teatru KTO.

Jest popularnym lektorem audiobooków.

Janusz Wierzgacz – przygotowanie Chóru Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

Absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie na kierunku dyrygentura chóralska. W latach 2009–2012 był śpiewakiem Chóru Polskiego Radia w Krakowie. Od 2010 roku jako dyrygent związany jest z Chórem Akademickim Uniwersytetu Jagiellońskiego „Camerata Jagellonica”. Od 2017 roku jest również dyrygentem Krakowskiego Chóru Akademickiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 2020–2024 był kierownikiem Chóru Opery Krakowskiej.

Dawid Ber – przygotowanie Chóru Polskiego Radia – Łusławice

Dyrygent, chórmistrz, teoretyk muzyki, pedagog. Od 2008 roku zatrudniony w Katedrze Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej w Łodzi, gdzie prowadzi klasę dyrygentury chóralskiej na stanowisku profesora akademii muzycznej. Dyrygent Chóru Kameralnego Akademii Muzycznej w Łodzi Lodz Chamber Choir, Chóru Kameralnego Vivid Singers, Chóru Męskiego Lutnia w Warcie oraz Chóru Mieszanego Kościoła Chrześcijan Baptystów w Łodzi. Z prowadzonymi przez siebie chórami uzyskał kilkadziesiąt nagród i wyróżnień na licznych festiwalach i konkursach chóralskich w Polsce i za granicą.

Lidia Matynian – kierownik Chóru Chłopięcego Filharmonii Krakowskiej

Chórmistrz, profesor sztuk muzycznych, absolwentka Akademii Muzycznej w Krakowie. Z chórem akademickim tej uczelni, przez blisko 30 lat, przygotowywała partie w dziełach wokalnie-instrumentalnych i koncertowała. W 1993 roku objęła kierownictwo Chóru Chłopięcego Filharmonii im. K. Szymanowskiego w Krakowie. Za dokonania odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką honorową Zasłużony dla Kultury Polskiej, Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” i Orderem Uśmiechu.

Olena Yatskulynets – przygotowanie Ukraińskiego Chóru Chłopięcego i Dziewczęcego Filharmonii Krakowskiej

Ukończyła w 1996 roku wydział Dyrygentury Chóralskiej w Szkole Muzycznej im. D. Bortniańskiego w Sumach, uzyskując kwalifikacje nauczyciela muzyki. W latach 1996–2001 studiowała w Ukraińskiej Narodowej Akademii Muzycznej w Kijowie, gdzie uzyskała dyplom dyrygenta chóru oraz nauczyciela dyscyplin chóralskich. Była dyrektorem muzycznym Kijowskiego Akademickiego Teatru Lalek (2011–2022) oraz kierownikiem artystycznym Chóru Kameralnego Moravski (2016–2022).

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

INSTYTUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

Stowarzyszenie
im. Ludwiga
van Beethovena

MIEJSKI
OŚRODEK
KULTURY
W DĘBICY

MIASTO
DĘBICA

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL
DĘBICKIE
KORZENIE
KRZYSZTOF PENDERECKI IN MEMORIAM

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

PKP INTERCITY

KINOTEKA

Patroni medialni

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO
—BOX

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

International Festivals & Events Association
IFEA World

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Porywy: Enescu /
Wajnberg / Kodály

Warszawa — 29 listopada 2025

Porywy: Enescu / Wajnberg / Kodály

29 listopada (sobota) ——— 18.00

Filharmonia Narodowa
Sala Koncertowa
ul. Jasna 5
Warszawa

Program koncertu

George Enescu (1881–1955)

Poemat rumuński (Poème roumain)

op. 1

suita symfoniczna

na orkiestrę i chór męski

(1897)

Część I

*Un soir d'été, la veille d'une fête;
on entend par moments les cloches
et les chants des prêtres*

*La nuit est venue. Clair de lune.
On entend au loin les flûtes des
bergers*

Część II

*La lune se voile de nuages,
le tonnerre gronde, l'orage éclate
L'orage se calme; réveil du matin;
chant du coq; les cloches
sonnent pour annoncer la fête
Le jour est venu.*

Rassemblement du peuple

La danse commence

Hymne national roumain

* * *

Mieczysław Wajnberg (1919–1996)

Koncert wiolonczelowy op. 43

(1948/1956)

Adagio

Moderato – Lento

Allegro

Allegro

Zoltán Kodály (1882–1967)

Tańce z Galanty (Galántai táncok)
(1933)

Lento

Allegretto moderato

Allegro con moto, grazioso

Allegro

Allegro vivace

Wykonawcy:

**Chór Męski i Orkiestra
Filharmonii Narodowej**

Gergely Madaras

dyrygent

Tomasz Daroch

wiolonczela

Bartosz Michałowski

dyrektor chóru

Porywy: Enescu / Wajnberg / Kodály

Poemat op. 1 (*Poemat rumuński*) to pierwszy utwór orkiestralny młodego, zaledwie 16-letniego kompozytora Georgego Enescu (1881–1955). Napisany w 1897 roku i zadedykowany królowej rumuńskiej Elżbiecie, premiery doczekał się już rok później w Paryżu, w ramach słynnych Concerts Colonne. Wykonanie uznano za młodzieńczy, kompozytorski sukces Enescu, studiującego już wówczas dwa lata w Konserwatorium Paryskim i szybko okrzykniętego geniuszem.

Trwająca blisko pół godziny muzyka *Poematu* utrzymana jest w stylu romantycznym. Świadczy o ogromnym talencie i wyobraźni muzycznej młodego Rumuna, znakomitym operowaniu instrumentami orkiestry, jak również dojrzałości w prowadzeniu pracy motywicznej. Utwór jest zakrojony na miarę symfonii (da się w nim zresztą wyodrębnić kilka wewnętrznych sekcji) i wzorowany na rapsodiach Liszta. W malarsko poprowadzonej narracji – zachwycającej tak kolorystyką brzmienia, jak i poszczególnymi melodiami – można usłyszeć wpływy romskie, a także (w zakończeniu) cytat rumuńskiego hymnu królewskiego *Trăiască Regele* (*Niech żyje król*). Udany symfoniczny debiut Enescu znalazł potwierdzenie w dalszej karierze Rumuna. Choć bowiem jego dorobek twórczy nie jest duży (liczy zaledwie 33 opusy), to kompozytora zalicza się do najwybitniejszych przedstawicieli kultury muzycznej przełomu XIX i XX wieku.

Koncert wiolonczelowy c-moll op. 43 polskiego kompozytora pochodzenia żydowskiego Mieczysława Wajnberga (1919–1996) napisany został w 1948 roku. Twórca przebywał już wówczas w ZSRR, a rok 1948 nie był dla niego najszczęśliwszy. W styczniu bowiem teść Wajnberga, znany żydowski aktor Solomon Michoels, został zamordowany w Mińsku na rozkaz Stalina; wkrótce potem sowieccy agenci zaczęli śledzić samego kompozytora...

Koncert składa się z czterech części. W dwóch pierwszych ogniwach – za sprawą lekkiej faktury i dialogów między wiolonczelą a różnymi instrumentami – dominuje kameralny, intymny charakter muzyki. Część trzecia zaczyna się od żywiołowego *tutti*, a dalej rozpada się na kilka odcinków, w których *tutti* zanika wielokrotnie na rzecz ustępów kameralnych. Zaskakująca i nieoczekiwana, rozbudowana solowa kadencja wiolonczeli prowadzi *attaca* do finalnego *Allegro* – znów zestawiającego z sobą naprzemiennie odcinki kameralne i *tutti* całej orkiestry. W ostatnich minutach finału powraca inicjalny, liryczny temat wiolonczeli, spajając muzykę i kończąc utwór poruszająco, refleksyjnie.

Koncert wiolonczelowy Wajnberga został prawykonany dopiero w styczniu 1957 roku, w czasach odwilży po śmierci Stalina. Z Moskiewską Orkiestrą Symfoniczną pod dyрекcją Samuila Samosuda grał wówczas Mstisław Rostropowicz – adresat kompozycji. Obecnie *Koncert* należy do najczęściej wykonywanych i najchętniej słuchanych utworów Wajnberga.

Tańce z Galanty Zoltána Kodálya (1882–1967) to jedno z najpopularniejszych dzieł tego węgierskiego kompozytora, etnografa i pedagoga. Trwająca nieco ponad kwadrans kompozycja napisana została w 1933 roku na zamówienie Budapeszteńskiego Towarzystwa Filharmonicznego świętującego wówczas 80-lecie swojego istnienia. Utwór bazuje na materiale ludowym poddanym atrakcyjnej artystycznej przeróbce i przekształconym w klasyczną formę tanecznej suity.

Muzyka powstała pod wpływem wspomnień Kodálya, który w tytułowej Galancie spędził siedem lat dzieciństwa. To tam zachwyciły go dźwięki słynnej kapeli cygańskiej i jej melodie, do których sięgnął po latach. Większość *Tańców* bazuje na pieśniach rekrutów zwanych *verbunkos* i ich dwuczęściowej strukturze (wolny–szybki). W obsadzie instrumentalnej zwraca uwagę klarnet, stanowiący reprezentację tradycyjnego instrumentu ludowego *tárogató*. We wstępie muzyka brzmi czasem rzewnie, czasem rozdierająco, przepojona emocjonalnością do głębi. Potem staje się radosna, żywiołowa, porywa tanecznością. Skrzy się instrumentalnymi barwami, narasta w tempie. Pewne pomysły melodyczne powracają, co zapewnia – mimo różnic w tempie i charakterze tańców – niezwyklej spójności i zwartości dźwiękowej narracji. Słuchając tej kompozycji można sobie wyobrażać rozmaite perypetie Romów wędrujących przez kontynenty.

Orkiestra Filharmonii Narodowej

Orkiestra Filharmonii Narodowej cieszy się uznaniem na całym świecie. Odbyla niemal 150 tourné na pięciu kontynentach, występowała w najważniejszych salach koncertowych świata, uczestniczyła w wielu prestiżowych międzynarodowych festiwalach. Nagrywa dla Polskiego Radia

i Telewizji, polskich i zagranicznych firm płytowych oraz na potrzeby filmu, a jej dokonania były wielokrotnie nagradzane prestiżowymi nagrodami fonograficznymi (m.in. Grammy 2013). Od 2024 roku dyrektorem artystycznym orkiestry jest Krzysztof Urbański.

Gergely Madaras – dyrygent

Marco Borggreve

W 2025 roku węgierski dyrygent Gergely Madaras został wybrany na dyrygenta roku podczas ceremonii wręczenia Bartók Radio Awards. Artysta pełnił

funkcję dyrektora muzycznego Orchestre Philharmonique Royal de Liège w latach 2019–2025. Jego pełna sukcesów kadencja zaowocowała nominacją do tytułu Honorowego Obywatela Miasta. Madaras był pierwszym stypendystą programu Sir Charles Mackerras Fellowship w Angielskiej Operze Narodowej. W ostatnich sezonach prowadził docenione przez krytyków produkcje w Holenderskiej Operze Narodowej, Grand Théâtre de Genève, La Monnaie oraz Węgierskiej Operze Państwowej.

Tomasz Daroch – wiolonczela

Łukasz Rajchert

Absolwent Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Mannheim oraz Akademii Muzycznej w Łodzi. Lider grupy wiolonczel NFM Orkiestry

Leopoldinum. Adiunkt w Katedrze Instrumentów Smyczkowych Akademii Muzycznej w Łodzi. Współtworzy kwartet wiolonczelowy Polish Cello Quartet. Jako solista i kameralista występował w Europie, Stanach Zjednoczonych, Brazylii, Meksyku, Chinach i Japonii. Laureat wielu międzynarodowych konkursów. Zdobywca Fryderyka 2023 w kategorii album roku – recital solowy.

Chór Filharmonii Narodowej

Chór Filharmonii Narodowej rozpoczął profesjonalną działalność artystyczną w 1953 roku. Zespół koncertował w najważniejszych ośrodkach muzycznych Europy, współpracując z wybitnymi orkiestrami. Ogromny repertuar Chóru Filharmonii Narodowej obejmuje kilkaset dzieł oratoryjnych i utworów a cappella różnych epok – od średniowiecza do współczesności. Szczególne miejsce zajmuje w nim muzyka polska, a zwłaszcza twórczość Krzysztofa Pendereckiego. Wydana w 2016 roku płyta *Penderecki conducts Penderecki vol. 1* uhonorowana została nagrodą Grammy 2017.

Bartosz Michałowski – dyrektor chóru

Weronika Kosińska

Dyrygent, dyrektor
Chóru Filharmonii
Narodowej.
Zwycięzca
IX Ogólnopolskiego
Konkursu
Dyrygentów
Chóralnych,
laureat nagrody

Orphée d'Or i Fryderyka 2020.
Z Chórem Filharmonii Narodowej zrealizował liczne prawykonania i nagrania, m.in. oper Szymanowskiego, Moniuszki i Rubinsteina. Przygotował zespół do kilkuset koncertów wokально-instrumentalnych i poprowadził kilkadziesiąt z nich. Jest zapraszany na prestiżowe festiwale, konferencje, wykłady oraz do jury konkursów.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

AMBASADA RUMUNII
w Rzeczypospolitej Polskiej

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

KINOTEKA

Patroni medialni

POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

International Festivals & Events Association
IFEA World

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Natura świata / Karolina
Mikołajczyk & Iwo Jedynecki

Warszawa — 29 listopada 2025

Natura świata / Karolina Mikołajczyk & Iwo Jedynecki

29 listopada (sobota) ——— 19.30

Butelkownia / Centrum Koneser
pl. Konesera 3
Warszawa

Program koncertu

Dariusz Przybylski (ur. 1984)

Up na skrzypce op. 87
(2015)

Pēteris Vasks (ur. 1946)

Plainscapes (Andante misterioso)
aranżacja na skrzypce i akordeon:
Karolina Mikołajczyk
i Iwo Jedynecki
(2002/2025*)

Karolina Mikołajczyk (ur. 1993)

i Iwo Jedynecki (ur. 1991)
Interludium I
(2025*)

György Ligeti (1923–2006)

*Tempo di valse (poco vivace –
„à l’orgue de Barbarie”)* (cz. IV)
z cyklu *Musica ricercata*
aranżacja na akordeon:
Max Bonnay (ur. 1947)
(1953/1994)

Henryk Mikołaj Górecki (1933–2010)

Lento mesto ma cantabile (cz. IV)
Lento tranquillo, cantabile e dolce (cz. I)
z cyklu *Kołysanki i tańce* op. 47
aranżacja na skrzypce i akordeon:
Karolina Mikołajczyk i Iwo Jedynecki
(1982/2025*)

Walentyn Sylwestrow (ur. 1937)

Intermezzo (cz. III)
z cyklu *Pięć utworów na skrzypce
i fortepian*
aranżacja na skrzypce i akordeon:
Karolina Mikołajczyk i Iwo Jedynecki
(2004/2025*)

Erkki-Sven Tüür (ur. 1959)

Conversio
aranżacja na skrzypce i akordeon:
Karolina Mikołajczyk i Iwo Jedynecki
(1994/2025*)

Justė Janulytė (ur. 1982)

Aria
wersja na skrzypce i akordeon
(2008/2025*)

Karolina Mikołajczyk i Iwo Jedynecki

Interludium II
(2025*)

Pēteris Vasks

Plainscapes (Tempo I)
aranżacja na skrzypce i akordeon:
Karolina Mikołajczyk i Iwo Jedynecki
(2002/2025*)

Karolina Mikołajczyk

i Iwo Jedynecki

Epilog
(2025*)

* prawykonanie

pomiedzy utworami: wybór wierszy
Urszuli Koziół (1931–2025)

Wykonawcy:

Duo Karolina Mikołajczyk

& Iwo Jedynecki
skrzypce, akordeon

Pola Błasiak

aktorka

Anna Grycewicz

aktorka

Tomasz Cyz

inscenizacja

Karolina Bramowicz

przestrzeń

Natura świata / Karolina Mikołajczyk & Iwo Jedynecki

Co tak pulsuje –
słuch.

Czyje ucho pulsuje słuchaniem
komu to jest
co pulsuje i słucha
komu jest
to łączące słuchanie.

Ucho nieba
przy uchu ziemi
nasłuch kosmiczny
zastawia ciszę¹.

Podobnie jak w sztuce oratorskiej, muzyka często wypowiada się niejako między dźwiękami. Pomiędzy gotowymi, skończonymi utworami pozostaje chwila na wytchnienie i zastanowienie, którą dawniej zagospodarowywano przerywnikami muzycznymi, intermezzami.

Program skonstruowany został jednak w oparciu o mocne fundamenty. Selektywność brzmienia, wrażliwość melodyczna, prostota – tak określić można twórczość Walentyna Sylwestrowa, Pëterisa Vaska i Henryka Mikołaja Góreckiego. Ażurowe *Intermezzo* pierwszego z nich, powstałe w 2004 roku, nawiązuje do harmonii ery klasycystyczno-romantycznej. Rozpoznawalne dla autora *Cichych pieśni* nieoczywiste współbrzmienia i zawieszanie frazy zestawione zostały z prostą, ale poruszającą, melancholijną melodią, roztaczającą aurę tęsknoty za domem. Podobnie odczytać można *Plainscapes* Vaska – trzyczęściowy, medytacyjny utwór, skomponowany w 2002 roku. Jak mówi łotewski kompozytor:

Głównym źródłem inspiracji jest dla mnie przyroda mojej ojczyzny i bogate dziedzictwo naszego folkloru: wszystkie moje utwory zostały skomponowane w Łotwie, wśród radości i smutku moich rodaków².

Kołysanki i tańce Henryka Mikołaja Góreckiego z 1982 roku dedykowane zostały jego synowi, Mikołajowi Piotrowi. Należące do tego zbioru *Kołysanki* to utwory oparte na repetytywnych schematach, na tle których wybrzmiewają proste, delikatne melodie, nawiązujące do polskiego folkloru. Opus 47 doskonale reprezentuje kierunek twórczy, który Górecki objął około 1980 roku. Dominowały w nim nawiązania do ludowości i duchowości, a wielkie formy instrumentalne ustąpiły mniejszym dziełom.

Conversio Erkki-Svena Tüüra z 1994 roku wyróżnia się na tym tle celowym rozbiciem repetytywnej struktury w dysonujący chaos. Utwór powstał w ważnym momencie drogi życiowej estońskiego kompozytora autodydakty – niedługo po tym, jak z lidera zespołu In Spe, grającego rock progresywny, doszedł do szczytów czołowego twórcy muzyki nowej w swojej ojczyźnie. Choć *Conversio* rozpoczyna się niewinnie, to szybko następuje zmiana tego nastroju, a niepokojące napięcie utrzymuje się do ostatnich dźwięków. Podobne zaskoczenia formalne usłyszeć można w *Musica ricercata* Györgya Ligetiego, utworze z 1953 roku, który należy już do kanonu najnowszej twórczości kameralnej. W czwartym ustępie cyklu, *Tempo di valse*, repetytywność powraca jako podstawowa tkanka materii dzieła. Część ta dowodzi też przewrotności kompozytora, który pozwolił wykonawcom swobodnie interpretować oznaczenia tempa, chcąc w ten sposób oddać brzmienie katarynki.

W ostatnich latach muzyka nowa odchodzi jednak od modelu wypracowanego przez poprzednie generacje twórców. *Up* na skrzypce solo op. 87 Dariusza Przybylskiego, utwór skomponowany w 2015 roku, reprezentuje bardziej ekspresyjną stylistykę. Repetytywność fraz i subtelna praca przetworzeniowa zdają się podążać za bardzo precyzyjnie naszkicowaną dramaturgią, doskonale utrzymującą napięcie.

¹ Urszula Kozioł, *Czaty* (fragment), w: tejże, *Lista obecności*, Warszawa 1967.

² David Smith, *Pëteris Vasks. Interview*, 18.04.2019, Presto Music, <https://www.prestomusic.com/classical/articles/2543--interview-p-teris-vasks> (dostęp: 21.08.2025). Cytat w tłumaczeniu Jana Lecha.

Z kolei *Aria* Justė Janulytė oscyluje stylistycznie między spektralizmem i minimalizmem. Utwór, powstały w 2008 roku, stanowi świetną wizytówkę twórczości litewskiej kompozytorki – przeszywającej monochromatycznymi plamami dźwięków, ale też ostrymi dysonansami. Jak mówi o niej sama Janulytė:

Refleksja nad muzyką z perspektywy psychologii to szalenie interesujący temat. Ważne jest także spojrzenie na muzykę jako autoterapię i odkrywanie siebie. Gdy pracuję nad utworem, wyraźnie czuję granice, których nie mogę przekroczyć, nie mogę też [...] pozbyć się dziwnej fobii pauz i atakowania dźwiękiem¹.

W duchu tych słów, inspirowanych „fobią pauz”, między utworami programu zabrzmiały intermezza – improwizacje Karoliny Mikołajczyk i Iwo Jedyneckiego. Towarzyszyć im będzie także poezja Urszuli Kozioł przedstawiona przez Polę Błasik i Annę Grycewicz w wizji reżyserskiej Tomasza Cyza, który zadaje następujące pytania:

Czy coraz to większe skomplikowanie naszej codzienności nie odsuwa naszej uwagi od tego, co naprawdę istotne? Czy pęd ku nieprzerwanemu rozwojowi w każdej dziedzinie życia rzeczywiście służy temu, co dla człowieka najlepsze? A może to, co prostsze, powtarzalne, ale bliższe naturze, może poruszyć nas głębiej?

Sama muzyka zaś, niezmiennie, mówi między dźwiękami.

Jan Lech

¹ Jurij Dobriakov, *Interview. Justė Janulytė: Composing Visual Metaphors*, Lithuanian Music Link, nr 15, X 2007–III 2008, Music Information Centre Lithuania, <https://www.mic.lt/en/discourses/lithuanian-music-link/no-15-october-2007-march-2008/interview-juste-janulyte-composing-visual-metaphors> (dostęp: 21.08.2025). Cytat w tłumaczeniu Jana Lecha.

Duo Karolina Mikołajczyk & Iwo Jedynecki

Jeden z najciekawszych i najbardziej innowacyjnych zespołów kameralnej sceny muzycznej, łamiący wszelkie stereotypy dotyczące instrumentarium i wymykający się utartym schematom repertuarowym. Nagrodzeni Paszportem „Polityki”. Nominowani do nagrody

Fryderyk za płytę *Błazewicz: Violin & Accordion Works*. Mają za sobą recitale w 35 krajach na 5 kontynentach. Swoją działalnością chcą pokazywać różne oblicza muzyki klasycznej oraz przybliżać jej piękno szerokiej publiczności w najróżniejszych zakątkach świata.

Pola Błasik

– aktorka

☐ Marek Zimakiewicz

Aktorka telewizyjna i teatralna. Mieszka i tworzy w Warszawie. Związana jest z warszawskim Teatrem Polonia. Od niedawna pisze teksty i muzykę

do swoich autorskich piosenek. W 2025 roku wydała swój pierwszy album muzyczny *Powidoki*.

Anna Grycewicz

– aktorka

☐ Jacek Poremba

Polska aktorka teatralna i filmowa. Od 2003 roku na stałe związana z Teatrem Narodowym w Warszawie. Współpracowała także z teatrami

warszawskimi: Montownia, Le Madame, La M.ort, Teatrem Polskim oraz z sopockim Teatrem na Plaży, a także z Teatrem Polskiego Radia i Teatrem Telewizji Polskiej. Wykłada na kierunku aktorstwo filmowe w AMA Film Academy.

Tomasz Cyz

– inscenizacja

☐ Pola Błasik

Reżyser operowy i teatralny, autor słuchowisk, absolwent Akademii Teatralnej w Warszawie. Z oper Tomasz Cyz reżyserował m.in.: *Rusalkę*

A. Dvořáka, *Pasję – Fragmenty wg Pasji według św. Łukasza* K. Pendereckiego, *Dydonę i Eneasza* H. Purcella, *Pasję według św. Marka* P. Mykietyna oraz *Griseldę* A. Scarlatti. Laureat nagród, m.in. Don Kichot 2023 za debiut reżyserski w Teatrze Polskiego Radia oraz za najlepszy spektakl XVII Teatralnych Nagród Muzycznych im. Jana Kiepury (2023).

Karolina Bramowicz

– przestrzeń

☐ Łukasz Popielarczyk

Scenografka i kostiumografka. Absolwentka Wydziału Scenografii Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Studiowała

również na Accademia di Belle Arti di Brera w Mediolanie. Współpracowała z wieloma teatrami. Zrealizowała scenografie i kostiumy do projektów komercyjnych, filmowych, także we współpracy z Wytwórnią Filmów Dokumentalnych i Fabularnych w Warszawie, Państwową Wyższą Szkołą Filmową, Telewizyjną i Teatralną w Łodzi oraz Teatrem Telewizji TVP. Od 2023 roku wykłada w Wyższej Szkole Artystycznej w Warszawie.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

Patroni medialni

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO

Glissando

POLSKA AGENCIA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Fratres: Parać / Pärt / Šipuš

Warszawa — 30 listopada 2025

Fratres: Parać / Pärt / Šipuš

30 listopada (niedziela) ——— 18.00

Filharmonia Narodowa

Sala Koncertowa

ul. Jasna 5

Warszawa

Honorowy patronat: Jego Ekscelencja Tomislav Vidošević,
Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Republiki Chorwacji
w Rzeczypospolitej Polskiej

Program koncertu

Frano Parać (ur. 1948)

Dona nobis pacem

na chór mieszany

słowa: tekst liturgiczny

(1993)

Arvo Pärt (ur. 1935)

Fratres

wersja na wiolonczelę, smyczki

i instrumenty perkusyjne

(1977)

Salve Regina

wersja na chór mieszany,

smyczki i czeleste

słowa: antyfona maryjna

(2011)

Berislav Šipuš (ur. 1958)

Pasja (Pasija)

na solistów, narratora, chór

mieszany i zespół instrumentalny

libretto: Berislav Šipuš –

na podstawie fragmentów poezji

Vesny Krmpotić, Seada Alića,

Jurego Kaštelana, Antuna Branki

Šimića i Vlado Gotovaca

(2020)

Introit

Navještenje

Molitva

Osuda

Isus pada prvi put

Isus susreće majku

Šimun pomaže Isusu

Isus govori Šimunu

Veronika pruža rubac Isusu

Isus pada drugi put

Isus tješi žene Jeruzalema

Isus pada treći put. Svlačenje

Pribijanje na križ

Smrt na križu

Skidanje s križa

Grob

Wykonawcy:

**Chór i Orkiestra Radia
i Telewizji Chorwackiej**

Tomislav Fačini

dyrygent, dyrektor chóru

Monika Cerovčec

sopran

Martina Gojčeta Silić

mezzosopran

Roko Radovan

tenor

Marko Špehar

bas

Sreten Mokrović

narrator

Lana-Lucija Horvatić

wiolonczela

Fratres: Parać / Pärt / Šipuš

W muzyce nowej idea oryginalności i nieustannej zmienności zdaje się wybrzmiewać coraz słabiej wobec wyzwań, jakie przed wrażliwością współczesnych słuchaczy stawia audiosfera codzienności. W odpowiedzi na zgiełk dzisiejszego świata kompozytorzy coraz częściej poszukują muzycznych odcieni ciszy. Redukują środki wyrazu, sięgają po klarowne formy i niespieszną narrację. Powrót ku tradycji, sferze sacrum i duchowej głębi staje się naturalną przestrzenią tych poszukiwań, niezmiennie podsycając fascynację takimi nurtami, jak nowa prostota czy nowa duchowość, czego świadectwem jest chociażby twórczość Arvo Pärta (ur. 1935) i współczesnych chorwackich kompozytorów: Frano Paraća (ur. 1948) i Berislava Šipuš (ur. 1958).

Dona nobis pacem na chór mieszany a cappella (1993) Frano Paraća to utwór prześlągnięty lirycznym skupieniem i spokojem, w którym pobrzmiewają dalekie echa cerkiewnych śpiewów. Ascetyczną aurę brzmieniową kształtuje modalna organizacja materiału dźwiękowego. Na planie symetrycznej formy kompozytor buduje napięcie w sposób organiczny, poprzez stopniowe zmiany dynamiki i tempa prowadzące do punktu kulminacyjnego. Tytułowa prośba o pokój nabiera szczególnej wymowy, gdy weźmie się pod uwagę, że dzieło powstało w czasie walk o niepodległość Chorwacji. Dziś zawarte w tytule przesłanie wydaje się brzmieć równie donośnie, przekraczając granice czasu i miejsca.

Wrażenie zatrzymanego czasu obecne jest z kolei we *Fratres* Arvo Pärta – jednym z najbardziej rozpoznawalnych dzieł w dorobku kompozytora, istniejącym w wielu wersjach instrumentalnych, m.in. na wiolonczelę, orkiestrę smyczkową i perkusję (1995). Tytułowe *Fratres* (łac. bracia) może z jednej strony odsyłać do idei duchowej wspólnoty i dialogu, z drugiej – do jedności w różnorodności. Z tą myślą koresponduje wariacyjna forma, znaczone naprzemiennymi stanami stałości i zmienności, melodyczno-harmonicznej prostoty oraz rytmicznej ruchliwości. Dźwięki stają się tu narzędziem nie tyle narracji, co kontemplacji. Medytacyjny charakter kompozycja zawdzięcza m.in. stylowi tintinnabuli, inspirowanemu brzmieniem dzwonów.

Hymniczna powaga i majestat, a także niespieszna narracja – rozwijana na planie łuku – charakteryzują również Pärtowskie *Salve Regina*. Wersja utworu na chór mieszany, orkiestrę smyczkową i czeleść powstała w 2011 roku z okazji obchodów 150. rocznicy zjednoczenia Włoch. Miarowy puls kompozycji wyznaczają przez większość czasu kołysankowe metrum $\frac{3}{4}$ oraz regularna naprzemiennosc partii chóralskich i krótkich interludii instrumentalnych, następujących jakby w rytm oddechu – raz słownego, raz czysto muzycznego. Gdy partie instrumentalne wprowadzają przestrzeń i dystans, w chóralskich fragmentach napięcie narasta. Stopniowane głównie poprzez rozbudowywanie wokalnych harmonii, osiąga ono swoje apogeum na słowach *nobis post hoc exsilium ostende* („po tym wygnaniu nam okaż”).

W drugiej części koncertu zabrzmiała *Pasja* Berislava Šipuš na narratora, solistów, chór mieszany i zespół instrumentalny (2020). Utwór składa się z trzech części, z których każdą wypełniają kilkuminutowe ustępy odpowiadające kolejnym stacjom Drogi Krzyżowej. Obok postaci Chrystusa i Matki Boskiej pojawiają się tu także Weronika i Szymon z Cyreny. Oryginalne libretto autorstwa kompozytora oparte zostało na fragmentach tekstów chorwackich pisarzy, m.in. Jurego Kaštelana i Antuna Branki Šimića. Sens dzieła wykracza poza wymiar religijny, stając się głęboką humanistyczną refleksją nad ludzkim losem. Spektrum ekspresji rozciąga się od intymnego liryzmu po przejmujący dramatyzm, tworząc niezwykle sugestywny język muzyczny. W tej wielowymiarowej, polistylistycznej podróży spotykamy kantylenową partię solowej wiolonczeli, motoryczną i barwną partię perkusji, a także odcinki o quasi-sonorystycznym charakterze – wszystkie tworzą spójny dialog z semantyką poszczególnych fragmentów tekstu.

Orkiestra Symfoniczna Chorwackiego Radia i Telewizji (HRT)

Jedna z najstarszych europejskich orkiestr radiowych założona przez Radio Zagrzeb w 1929 roku. Znana z promowania twórczości chorwackich kompozytorów, odgrywa istotną rolę na scenie muzycznej swojego kraju. Zespół regularnie bierze udział w najważniejszych festiwalach, takich jak Biennale Muzyki w Zagrzebiu i Letni Festiwal w Dubrowniku, a także organizuje koncerty abonamentowe w Sali Koncertowej Vatroslava Lisinskiego w Zagrzebiu, transmitowane w Trzecim Programie Chorwackiego Radia oraz Telewizji. Za swoją dyskografię orkiestra otrzymała prestiżowe chorwackie nagrody, w tym Judita, Orlando i kilka nagród Porin. Od sezonu 2022/2023 głównym dyrygentem zespołu jest Pascal Rophé.

Chór Chorwackiego Radia i Telewizji (HRT)

Założony w 1941 roku Chór Chorwackiego Radia i Telewizji (HRT) rozpoczął działalność jako zespół kameralny, a z czasem wyrósł na pierwszy duży profesjonalny chór w Chorwacji z własnymi seriami abonamentowymi. Oprócz niezależnego cyklu abonamentowego „Sfumato” – obejmującego prawykonania licznych kompozycji chorwackich twórców oraz antologiczne dzieła chóralne światowego dziedzictwa – chór regularnie współpracuje z Orkiestrą Symfoniczną HRT przy dużych projektach. W 2016 roku Chór HRT uzyskał członkostwo w Tenso, najsłynniejszej organizacji zrzeszającej chóry kameralne w Europie. Od sezonu 2017/2018 funkcję głównego dyrygenta chóru pełni Tomislav Fačini.

© Jasenko Rasol

© Jasenko Rasol

Tomislav Fačini

– dyrygent, dyrektor chóru

☐ Jasenko Rasol

Tomislav Fačini jest głównym dyrygentem Chóru Chorwackiego Radia i Telewizji. Zespół aktywnie działa w studiu nagraniowym, jest zapraszany na wszystkie istotne festiwale, występuje

gościnnie w całej Chorwacji. Jego zaangażowanie w wykonawstwo muzyki chorwackiej wszystkich epok zaowocowało wielokrotnie nagradzaną dyskografią. Pełni też funkcję kierownika artystycznego zespołu Antiphonus oraz jest profesorem zwyczajnym Akademii Muzycznej w Zagrzebiu. Fačini jest nie tylko dyrygentem, lecz także kompozytorem i aranżerem, a ponadto transkrybuje utwory na różne instrumenty.

Monika Cerovčec – sopran

☐ Jasenko Rasol

Sopranistka Monika Cerovčec ukończyła studia na kierunku kultura muzyczna w Akademii Muzycznej w Zagrzebiu. W tym samym czasie uczęszczała do klasy śpiewu

solowego Lidiji Horvat-Dunjko. Cerovčec zadebiutowała w Chorwackim Teatrze Narodowym w Zagrzebiu rolą Drugiego Chłopca w *Czarodziejskim flecie* Mozarta. Jako solistka występowała z Chorwacką Orkiestrą Wojskową, Orkiestrą Symfoniczną HRT, Zadarską Orkiestrą Kameralną oraz Cantus Ensemble. Jest członkinią zespołu Antiphonus oraz solistką Chóru HRT.

Martina Gojčeta Silić

– mezzosopran

☐ Hrvoje Serdar

Martina Gojčeta Silić zadebiutowała na scenie w 1995 roku z Filharmonią Zagrzebską pod batutą Kazushiego Ono. Od tamtej pory regularnie występuje jako solistka

z czołowymi chorwackimi zespołami. Jest laureatką licznych nagród krajowych. Nagrała kilka płyt, z których dwie otrzymały nagrodę Porin: *Msza chorwacka* Borisa Papandopulo oraz *Chorwackie pieśni bożonarodzeniowe* w opracowaniu Tomislava Uhlika. Obecnie jest zatrudniona na stanowisku profesora nadzwyczajnego na Wydziale Śpiewu Solowego Akademii Muzycznej w Zagrzebiu.

Roko Radovan – tenor

☐ Nemi Bulat

Tenor Roko Radovan rozpoczął edukację muzyczną na rodzinnej wyspie Korčula, a kontynuował ją w Zagrzebiu. Na początku kariery zdobył kilka pierwszych nagród na międzynarodowych konkursach, a także został laureatem ogólnochorwackiego

konkursu HDGPP w swojej kategorii. Wielokrotnie występował jako solista z Orkiestrą Symfoniczną HRT, Orkiestrą Jazzową HRT, Chórem HRT i Filharmonią Zagrzebską. Radovan zadebiutował w Chorwackim Teatrze Narodowym w Zagrzebiu w 2021 roku, gdzie od tamtego czasu śpiewa główne role tenorowe.

Marko Špehar – bas

☐ Jasenko Rasol

Uzyskał podstawowe wykształcenie muzyczne w rodzinnym mieście Požega, a naukę w szkole muzycznej drugiego stopnia kontynuował w Osijeku. Po ukończeniu szkoły uczęszczał do Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Stuttgart,

gdzie studiował śpiew solowy w klasie Dunji Vejzović. Przez lata doskonalił swoje umiejętności wokalne pod kierunkiem Stojana Stojanova i intensywnie współpracował z Niną Cossetto. Ugruntował swoją pozycję jako wybitny śpiewak w niemieckojęzycznym środowisku operowym.

Sreten Mokrović – narrator

☐ Jasenko Rasol

Sreten Mokrović jest absolwentem aktorstwa Akademii Sztuk Dramatycznych w Zagrzebiu. Od początku swojej wieloletniej kariery aktywny jest przede wszystkim na deskach teatru. Występował w wielu chorwackich teatrach, w szczególności

w Zagrzebiu, w tym w Teatrze Dramatycznym im. B. Gavelli, Zagrzebskim Teatrze Młodych (ZKM), Teatrze ITD, Teatrze Satyrycznym Kerempuh, Teatrze EXIT, Teatrze Miejskim Trešnja, a także w Chorwackim Teatrze Narodowym w Varaždinie, Istrijskim Teatrze Narodowym w Puli i na Letnim Festiwalu w Dubrowniku. Za swoje interpretacje Mokrović otrzymał wiele nagród.

Lana-Lucija Horvatić

– wiolonczela

☐ Jasenko Rasol

Lana-Lucija Horvatić ukończyła studia w Akademii Muzycznej Uniwersytetu w Zagrzebiu. Jest laureatką wielu krajowych i międzynarodowych nagród zdobytych w takich konkursach, jak Międzynarodowy Konkurs Wiolonczelowy „Antonio

Janigro Junior”, Międzynarodowy Konkurs Instrumentów Smyczkowych im. Rudolfa Matza oraz Talenty dla Europy na Słowacji. Była członkinią Orkiestry Filharmonii Zagrzebskiej, a od listopada 2024 roku pełni funkcję pierwszej wiolonczelistki w Orkiestrze Symfonicznej Chorwackiego Radia i Telewizji.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

KINOTEKA

Patroni medialni

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Podróże: Enescu / Dvořák

Warszawa — 1 grudnia 2025

Podróże: Enescu / Dvořák

1 grudnia (poniedziałek) — 19.30

Filharmonia Narodowa
Sala Koncertowa
ul. Jasna 5
Warszawa

Honorowy patronat: Jego Ekscelencja Theodor Cosmin Onisii,
Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Republiki Rumunii
w Rzeczypospolitej Polskiej

Program koncertu

George Enescu
(1881–1955)

Rapsodia rumuńska A-dur
op. 11 nr 1
(1901)

Symfonia koncertująca h-moll op. 8
na wiolonczelę i orkiestrę
(1901)

* * *

Antonín Dvořák
(1841–1904)

VI Symfonia D-dur op. 60
(1880)

Allegro non tanto
Adagio

Scherzo (Furiant): Presto

Finale: Allegro con spirito

Wykonawcy:

**Orkiestra Filharmonii
im. Georgego Enescu**

Gabriel Bebeșelea
dyrygent

Jaemin Han
wiolonczela

Podróże: Enescu / Dvořák

Kim był człowiek, którego Pablo Casals nazwał największym geniuszem od czasów Mozarta? Wirtuozem skrzypiec, kompozytorem czy dyrygentem? Znakomitym pianistą czy wszechstronnym pedagogiem? George Enescu był prawdziwym tytanem sztuki, którego Viorel Cosma, wieloletni badacz jego życia i twórczości, porównał do artystów doby renesansu, takich jak Michał Anioł czy Leonardo da Vinci. Enescu, otoczony przez muzykującą rodzinę i ludowych artystów, chłonał tradycje muzyczne Rumunii. Szybko stało się jasne, że jest to diament, którego lokalni nauczyciele nie będą w stanie oszlifować. W 1888 roku siedmioletni Enescu opuścił ojczystą ziemię, do której już nigdy nie wrócił na stałe. Choć jako dziecko stał się kosmopolitą, do końca życia nie porzucił swojego narodowego dziedzictwa.

Enescu błyszczał jako wirtuoz skrzypiec, lecz jego prawdziwym pragnieniem było to, żeby poświęcić się wyłącznie kompozycji. Marzenie to nigdy nie zostało spełnione, a jednak Enescu zostawił po sobie 33 opusy oraz dziesiątki niewydanych utworów. Mimo zamiłowania do muzyki ludowej nie można nazwać go folklorystą. Udało mu się opracować własny, niepowtarzalny język muzyczny.

W programie koncertu zostaną zaprezentowane dwa dzieła skomponowane w 1901 roku przez ledwie dwudziestoletniego Enescu. Mimo młodego wieku był on doświadczonym, uznanym muzykiem, świadomym swoich artystycznych wyborów. Pierwszy utwór, *Rapsodia rumuńska A-dur* op. 11 nr 1, jest przykładem tego, jak kompozytor czerpał z dziedzictwa kulturowego swojej ojczyzny. W rapsodii słyhać echa melodii zasłyszanych w dzieciństwie. Enescu nawiązuje do sześciu tańców ludowych (trzech *hora* i tyłuż *sârba*), ale nie cytuje ich wprost. Wykorzystuje fragmenty, przekształca je, przedstawia, urywa, ale zawsze pozostawia ludowy idiom. Utwór ma wyraźny podział na dwie części: pierwsza bazuje na powolnym, kołowym tańcu *hora*, zaś druga, wirtuozowska, eksponuje wirujący, niezwykle uroczysty taniec *sârba*. Kontrast ten, przejście od statycznego wspólnotowego tańca do ekstatycznego żywiołu, tworzy dramaturgię dzieła. Nie może dziwić, że od czasu bukareszteńskiej premiery w 1903 roku dzieło to, wraz z siostrzaną *Rapsodią D-dur* op. 11 nr 2, zawałdnęło sercami publiczności.

Zupełnie inaczej prezentuje się *Symfonia koncertująca h-moll* op. 8 na wiolonczelę i orkiestrę. Utwór ten początkowo miał być koncertem wiolonczelowym, lecz kompozytor zdecydował się na podkreślenie symfonicznego wymiaru dzieła. Co ciekawe, jest to jego jedyny ukończony utwór koncertujący, mimo że dla Enescu wiolonczela była dopiero trzecim instrumentem, którym władał. Może to zdradzać bardzo osobisty kontakt kompozytora z wiolonczelą. *Symfonia koncertująca*, w odróżnieniu od ludowej *Rapsodii rumuńskiej*, wpisuje się w postromantyczny styl charakterystyczny dla młodego Enescu. Składa się ona z jednej części, ale ma złożoną strukturę, w której słyhać powolne budowanie napięcia i zacieśnianie kolejnych planów muzycznych.

Koncert dopełnia *VI Symfonia D-dur* op. 60 Antonína Dvořáka, artysty, który w swojej twórczości czerpał z rodzimych tradycji, filtrując je przez doświadczenia zdobywane w czasie artystycznych podróży. Jego *VI Symfonia* jest jednym z najbardziej majestatycznych dzieł w literaturze symfonicznej. Choć można w niej usłyszeć echa symfonii Brahmsa, język kompozytorski Dvořáka pozostaje indywidualny. Początkowy fanfarnowy, acz miękki motyw szybko się rozrasta, faktura gęstnieje, nabierając pełnego, symfonicznego brzmienia. *Adagio* przenosi słuchacza w świat marzeń i fantazji, a *Scherzo* nawiązuje do skocznego czeskiego tańca *furiant*. W finale wyraźnie słyszalne są rustykalne, taneczne brzmienia, podkreślające radosny, ludowy charakter dzieła.

Michalina Radzińska

Orkiestra Filharmonii im. Georgego Enescu

Założona w 1868 roku Orkiestra Filharmonii im. Georgego Enescu jest jedną z najstarszych stałych orkiestr symfonicznych, zarówno w Europie, jak i na świecie. Zespołem dyrygowali znamienici rumuńscy muzycy, tacy jak E. Wachmann, G. Enescu, G. Georgescu, C. Silvestri, S. Celibidache, C. Mandeal, H. Andreescu i Ch. Badea, zapewniający

ciągłość znakomitej rumuńskiej szkole dyrygentury. Bogata działalność orkiestry przejawia się nie tylko w sali koncertowej, ale również w studiu nagraniowym. Zespół można usłyszeć ponad 300 razy w roku na koncertach w Ateneum, a ponadto orkiestra nagrała dziesiątki płyt oraz odbywa liczne tournée po Europie, Azji i Dalekim Wschodzie.

Gabriel Bebeșlea – dyrygent

Ionuț Macri

Dynamiczny i ceniony dyrygent słynący ze znakomitego kunsztu i oddania muzycznym poszukiwaniom. Bebeșlea znany jest ze swojej wszechstronności

i cieszy się błyskotliwą karierą międzynarodową, współpracując z uznanymi zespołami. Pełni funkcję głównego dyrygenta Orkiestry Filharmonii im. Georgego Enescu w Bukareszcie oraz dyrektora artystycznego Musica Ricercata – zespołu instrumentów dawnych i festiwalu poświęconego wykonawstwu historycznemu. W latach 2016–2023 był głównym dyrygentem Transylwańskiej Państwowej Orkiestry Filharmonii w Klużu-Napoce.

Jaemin Han – wiolonczela

Bonsook Koo

Urodzony w 2006 roku w Korei Południowej wiolonczelista Jaemin Han zdobył międzynarodowe uznanie w 2021 roku, stając się najmłodszym

zdobycą Grand Prix prestiżowego Międzynarodowego Konkursu im. Georgego Enescu. Jako wyróżniający się młody solista swojego pokolenia Han występował z uznanymi zespołami z całego świata, w tym z orkiestrami filharmonii w Seulu, Tokio i Rotterdamie, z Orchestre de Paris i Toronto Symphony. Wśród najważniejszych momentów jego kariery znajdują się inauguracja BBC Proms w Korei z BBC Scottish Symphony Orchestra, rezydencja w seulskim Lotte Concert Hall, amerykański debiut z Los Angeles Philharmonic oraz występy w amsterdamskiej sali koncertowej Concertgebouw podczas tras koncertowych po Europie.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

MINISTRY OF CULTURE

George Enescu
Philharmonic
Bucharest

AMBASADA RUMUNII
w Rzeczypospolitej Polskiej

RUMUŃSKI
INSTYTUT
KULTURY

80
LAT

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

KINOTEKA

Wydarzenie w ramach Sezonu Kulturalnego
Rumunia-Polska 2024-2025

Sezon Kulturalny
Rumunia—Polska
2024—2025

Patroni medialni

TVP
KULTURA

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety²⁴

eufonie.pl